

Αναλυτικό Υπόμνημα
Επιστημονικών Δημοσιεύσεων
και Επιστημονικής-Επαγγελματικής Εμπειρίας

του Παναγιώτη Ζάννη

Νοέμβριος 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προσωπικά στοιχεία.....	2
Σπουδές.....	2
Πιστοποιητικά.....	3
Συμμετοχή σε επιστημονικούς οργανισμούς.....	3
Ένταξη σε μητρώα.....	3
Διδακτική εμπειρία στη τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	3
Λοιπές δραστηριότητες στη τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	6
Εισηγητής σε προγράμματα κατάρτισης ενηλίκων.....	6
Επιστημονική έρευνα πεδίου.....	10
Επιστημονική εμπειρία	11
Επιστημονικές δημοσιεύσεις.....	18
Ομιλίες σε ημερίδες και συνέδρια.....	25
Λοιπές επιστημονικές δραστηριότητες.....	45

ΣΠΟΥΔΕΣ

- **Διδακτορικό Δίπλωμα του τμήματος Κοινωνιολογίας**, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών (βαθμός Άριστα) με τίτλο: «**Τρίτος Τομέας και Κοινωνία Πρόνοιας: Κριτική Ανάλυση των Θεωρητικών Προσεγγίσεων**»

Σκοπός της διατριβής είναι η ανάλυση του Τρίτου-Μη Κερδοσκοπικού Τομέα ως προς τις δυνατότητες συμβολής του στην πλαίσιο της Κοινωνικής Πολιτικής και του μετασχηματισμού του Κοινωνικού Κράτους. Στη διατριβή επιχειρώ να αναδείξω τα προβλήματα, τις αντιφάσεις και τα αδιέξοδα στις μέχρι τότε θεωρητικές συμβολές, προτείνοντας παράλληλα νέες προσεγγίσεις και ορισμούς. Δια μίας διεπιστημονικής προσέγγισης (πολιτική επιστήμη, κοινωνιολογία, πολιτική οικονομία, κοινωνική πολιτική), αναλύω στο πλαίσιο των σύγχρονων μοντέλων και καθεστώτων κοινωνικής ευημερίας το ρόλο και τις δυνατότητες που καλείται να διαδραματίσει ο Τρίτος Τομέας στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες, προτείνοντας ένα νέο μοντέλο χαρτογράφησης του.

- **Πτυχίο του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Κατεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής** (βαθμός Λίαν Καλώς). Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ

- Πιστοποιητικό εκπαίδευσης στον Κοινωνικό Σχεδιασμό, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, 2006
- Πιστοποίηση στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων (Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, Κωδικός 11.10.244.60)
- Ξένες Γλώσσες: Αγγλικά πτυχίο του Open College Network West Midlands Level 3 Certificate in ESOL International (CEFR C2)
- ECDL: Word processing, Spreadsheets, Internet services

Συμμετοχή σε Επιστημονικούς Οργανισμούς

- 2019 -2021: Μέλος Δ.Σ. της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας.

- 2019 -... Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού Κοινωνιολογική Επιθεώρηση
- Μέλος του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης (ΕΕΚΔ) του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (Π.Α.Δ.Α.) σε θέματα Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Φροντίδας.
- Μέλος της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής

Ένταξη σε μητρώα

- Κύριο Μητρώο Εκπαιδευτών Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
- Μητρώο Συνεργατών και Εμπειρογνομόνων του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης
- Μητρώο Εκπαιδευτών Ενηλίκων του Εθνικού Κέντρου Πιστοποίησης Δομών (Ε.ΚΕ.ΠΙΣ)
- Μητρώο εξωτερικών επιστημονικών συνεργατών του Κοινωνικού Πολύκεντρου της ΑΔΕΔΥ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σε μεταπτυχιακά προγράμματα Σπουδών

- 2019 - ... : Διδάσκων στο μάθημα: **Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Προστασία στις σύγχρονες κοινωνίες. Τάσεις και Εξελίξεις**. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
- 2015: Διδάσκων στο μάθημα: **«Κοινωνική Ασφάλιση και Κοινωνική Πρόνοια»**, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
- 2014: Εισήγηση και παρουσίαση του βιβλίου μου «ο Τρίτος Τομέας: Μία Γενική θεωρία» (το οποίο διανεμήθηκε ως κύριο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο) στο μάθημα: **«Θεσμοί Κοινωνικής Ευθύνης και Κοινωνική Αλληλεγγύη» στον κύκλο μεταπτυχιακών σεμιναρίων «εκπαίδευση στην κοινωφελή δράση», στο κοινό μεταπτυχιακό πρόγραμμα τεσσάρων ελληνικών πανεπιστημίων. Πανεπιστήμιο Αθηνών.**

- 2013: Διδάσκων στο μάθημα: “**Κοινωνική Πολιτική και Θεσμοί**”, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
- 2007- 2011: Καθηγητής με ανάθεση στα μαθήματα: «**Δημόσιο Μάνατζμεντ Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής και ο Ρόλος του Τρίτου Τομέα στο Σύγχρονο Κοινωνικό Κράτος**» και «**Αξιολόγηση Πολιτικών Κοινωνικής Προστασίας**», Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης
- Εισηγήσεις στο μάθημα: «**Τρίτος Τομέας και Απασχόληση**», στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, (ακαδημαϊκά έτη 2003-2004, 2005-2006)
- Εισηγήσεις σε Μεταπτυχιακά προγράμματα της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας σε συνεργασία με το τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας Νοέμβριος 2004 – Απρίλιος 2008.
Διδακτικές ενότητες:
 - **Ο ρόλος του Τρίτου Τομέα στην Κοινωνική Φροντίδα**
 - **Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις και η Συμβολή τους στο χώρο της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Υγείας**

Σε προπτυχιακά προγράμματα

- 2015-2017: Διδάσκων Επιστημονικός Συνεργάτης στο Μάθημα: **Κοινωνιολογία**, Τμήμα Εργοθεραπείας, ΤΕΙ Αθήνας
- 2017: Διδάσκων Εργαστηριακός Συνεργάτης στο Μάθημα: **Συστήματα Κοινωνικής Προστασίας**, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, ΤΕΙ Αθήνας

- 2012- 2014: Διδάσκων Επιστημονικός Συνεργάτης στα Μαθήματα: **Κοινωνική Πολιτική, Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία, Προγράμματα Κοινωνικής Πρόνοιας**, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕΙ Πάτρας.
- 2006- 2011: Διδάσκων Επιστημονικός Συνεργάτης στα Μαθήματα: « **Εισαγωγή στην Κοινωνική Οικονομία**» και «**Διεύθυνση Κοινωνικών και Συνεταιριστικών Οργανώσεων 1**», «**Συλλογικές Δράσεις και Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα**» Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Κοινωνικών και Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Επιχειρήσεων.
- 2008-2009: Διδάσκων Επιστημονικός Συνεργάτης στο Μάθημα: «**Οργάνωση και Διοίκηση Οργανισμών Κοινωνικής Πρόνοιας**», Τ.Ε.Ι. Αθήνας, Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.
- 2004-2005: Διδάσκων Επιστημονικός Συνεργάτης στα μαθήματα: «**Κοινωνική Πολιτική**» και «**Υγειονομική Πολιτική**», στο τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι Καλαμάτας,.

ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στο πλαίσιο των καθηκόντων μου στα ανωτέρω εκπαιδευτικά ιδρύματα, έχω διατελέσει επιβλέπων σε περισσότερες από 50 πτυχιακές- διπλωματικές εργασίες, και έχω συμμετάσχει ως μέλος σ' ένα μεγάλο αριθμό τριμελών επιτροπών υποστήριξης διπλωματικών εργασιών. Τέλος έχω συνδιαμορφώσει τα προγράμματα σπουδών και τα επίσημα κείμενα αναφοράς ορισμένων τμημάτων ΤΕΙ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

(πτυχιούχων κοινωνικών επιστημών)

(Περισσότερες από 2.500 ώρες διδασκαλίας)

2006 -: Επιμορφωτής σε προγράμματα κατάρτισης Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης σε δημόσιους λειτουργούς στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας:

Ενότητες που διδάσκω:

- Κοινωνικός Αποκλεισμός και Κοινωνική Ένταξη
- Τεχνικές οργάνωσης και άσκησης κοινωνικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο
- Ο ρόλος του τρίτου τομέα στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και κοινωνικής ένταξης
- Δικτυωμένοι κοινωνικοί συντελεστές
- Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών η σχέση τους με τη δημόσια διοίκηση και ο ρόλος τους στην κοινωνική ένταξη μεταναστών
- Σύγχρονοι προσανατολισμοί στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας
- Αρμοδιότητες και πολιτικές των ΟΤΑ στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας – καλές πρακτικές της ευρωπαϊκής περιφέρειας
- Μη κερδοσκοπικές –μη κυβερνητικές οργανώσεις στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας
- Κοινωνική Οικονομία
- Κοινωνικός Σχεδιασμός

Αθήνα, Λάρισα, Πάτρα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα (περισσότερες από 1200 ώρες διδασκαλίας).

Μάρτιος 2020 -... **Εισηγήσεις σε σεμινάρια με αντικείμενο την Κοινωνική Πολιτική,** Κοινωνικό Πολύκεντρο της ΑΔΕΔΥ

Μάιος 2011- Ιούνιος 2011: **Γενικός εισηγητής στο σεμινάριο: Οργάνωση-Διοίκηση και Κοινωνικός Σχεδιασμός σε Εθελοντικές και Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις, σε στελέχη οργανώσεων του Τρίτου Τομέα, Μ.Κ.Ο. Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού «Αθηνά», 19 ώρες**

Απρίλιος 2010 –Ιούνιος 2010: **Εισηγητής στο πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων: «Εθελοντισμός και Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις», Ν.Ε.Λ.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, 25 ώρες**

Φεβρουάριος και Μάρτιος 2010: **Εισηγητής στο αντικείμενο: «Οργάνωση και Κοινωνικός Σχεδιασμός σε ΜΚΟ» σε στελέχη εθελοντικών οργανώσεων της Κύπρου,**

Πρόγραμμα Leonardo Davinci, Παγκύπριο Συμβούλιο Ευημερίας και Μ.Κ.Ο. «Αθηνά».

Φεβρουάριος 2008- Νοέμβριος 2008: **Εισηγητής στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης από Ε.Π. Υγεία- Πρόνοια: 2000-2006, άξονας 4, «Ανθρώπινοι πόροι», Κ.Ε.Κ. Ινστιτούτου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Υ.Υ.Κ.Α.**

Προγράμματα: «Διοίκηση – οργάνωση και διαχείριση σε οργανισμούς κοινωνικής φροντίδας», «Πολιτικές προστασίας και διαχείρισης προγραμμάτων για τις ευπαθείς κοινωνικές κατηγορίες του πληθυσμού»,

«Μέθοδοι οργάνωσης και πολιτικές προστασίας της παιδικής ηλικίας»,

«Αρχές οργάνωσης και διοίκησης υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας»,

«Η δικτύωση και το πλαίσιο συνεργασίας δημοσίων οργανισμών κοινωνικής φροντίδας με μη κρατικές οργανώσεις»

Ενότητες που δίδαξα:

- Κοινωνική ένταξη και αποκλεισμός στις ευπαθείς κοινωνικές κατηγορίες του πληθυσμού. Εισαγωγή στην διαδικασία και η λογική της παρέμβασης
- Επιχειρησιακός σχεδιασμός σε οργανισμούς κοινωνικής φροντίδας
- Βασικές αρχές κοινωνικού σχεδιασμού
- Οι νέες τάσεις στην κοινωνική φροντίδα: Συνθέτοντας αρμονικά το δημόσιο με το ιδιωτικό. Δυνατότητες, συγκριτικά πλεονεκτήματα, αποτελεσματικότητα παρέμβασης
- Ο Τρίτος Τομέας και η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
- Η ανάπτυξη του προνοιακού πλουραλισμού και ο ρόλος των Μ.Κ.Ο. στην κοινωνική φροντίδα

ώρες διδασκαλίας συνολικά: 120

--20 Ιουνίου 2007: **Εισηγητής στο Σεμινάριο: «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Περιφερειακή Ανάπτυξη»**, Κοινοτική Πρωτοβουλία Interreg Ελλάδα- Κύπρος, Ηράκλειο Κρήτης,

Τίτλος Εισήγησης: Κοινωνικός Σχεδιασμός σε Τοπικό Επίπεδο.

--Απρίλιος 2007- Ιούνιος 2007: Εισηγητής στο Σεμινάριο: **«Οι σύγχρονες εξελίξεις στην κοινωνική φροντίδα και ο ρόλος του εθελοντικού τομέα»**, ΚΕ.Κ. Ινστιτούτου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Αθήνα- Λάρισα- Θεσσαλονίκη,

Διδακτικές Ενότητες:

- Οι Σύγχρονοι προσανατολισμοί στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας
- Κοινωνικά δίκτυα και πολιτικές ενσωμάτωσης
- Ο Κοινωνικός σχεδιασμός στο πεδίο των κοινωνικών υπηρεσιών

ώρες διδασκαλίας συνολικά: 66

-- Απρίλιος 2007 - Μάιος 2008: Εισηγητής σε τέσσερα σεμινάρια κατάρτισης με τίτλο: **«Διοίκηση Μονάδων Πρόνοιας»** σε στελέχη Δημοσίων Οργανισμών Κοινωνικής Φροντίδας, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Πάτρα

Διδακτικές Ενότητες:

- Κοινωνικός Σχεδιασμός Οργανισμών Κοινωνικής Φροντίδας
- Κοινωνικό Μάρκετινγκ- Σχεδιασμός και Οργάνωση Κοινωνικών Δικτύων

ώρες διδασκαλίας συνολικά: 56

Νοέμβριος 2006 – Δεκέμβριος 2006: Εισηγητής στο σεμινάριο: **«Επιμόρφωση εκπαιδευτών για στελέχη διαχείρισης και υποστήριξης κοινωνικών επιχειρήσεων και Μ.Κ.Ο. ειδικότερα»**, Κ.Π. EQUAL 02, Άξονας προτεραιότητας 2: Ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πνεύματος, Μέτρο 2.2: Ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας, κοινοπραξία «Μη Κυβερνητική Προοπτική», Κ.Ε.Κ. Δήμου Αθηναίων, ώρες διδασκαλίας: 16

Νοέμβριος 2006: Εισηγητής στο Σεμινάριο **«Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Αξιολογητών Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών»**, Αθήνα, Κ.Ε.Κ. «Ερμής» και **Ε.Κ.Ε.Π.Ι.Σ.**

Οκτώβριος 2006, Γενικός Εισηγητής και Συντονιστής στο πρόγραμμα: **«Βελτίωση των δεξιοτήτων και ανάπτυξη ικανοτήτων των εθελοντικών οργανώσεων της Κύπρου»**, πρόγραμμα Leonardo Davinci, ΚΕ.Κ. Ι.Κ.Π.Α.

--Νοέμβριος 2003- Νοέμβριος 2005: **Εισηγητής σε Προγράμματα Κατάρτισης Ε.Π. Υγεία- Πρόνοια: 2000-2006 σε πτυχιούχους-εργαζόμενους στον χώρο της Κοινωνικής Φροντίδας, Κ.Ε.Κ. Ερμής:** «Ο ρόλος των μη κυβερνητικών οργανώσεων στο σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών πρόνοιας» (Π. 02-Π. 12-ΠΕ 730), «Κατάρτιση στελεχών για την προώθηση, συστηματοποίηση και οργάνωση του

εθελοντισμού» (Π. 02-Π. 12-ΠΕ 706), «Η εμπορία και παράνομη διακίνηση θυμάτων: Σχεδιασμός και εφαρμογή δράσεων ψυχοκοινωνικής στήριξης και αρωγής των θυμάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο» (Π. 04-Π.12-Ε 767), «Οργάνωση και συστηματοποίηση εθελοντικών προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας με τη συνεργασία δημοσίων και μη κυβερνητικών οργανισμών» (Π. 04-Π.12-Ε 789), «Κατάρτιση στελεχών για την προώθηση, συστηματοποίηση και οργάνωση του εθελοντισμού» (Π.04-Π12-Ε 761), «Συνεργασία κοινωνικών υπηρεσιών δημοσίου και ιδιωτικού χαρακτήρα με στόχο την εκπόνηση εθελοντικών προγραμμάτων στην κοινωνική φροντίδα» (Π.04-Π.12- Ε 786), «Νεανική παραβατικότητα: Αίτια, αντιμετώπιση, κοινωνική επανένταξη των ανήλικων παραβατών» (Π04-Π.12- Ε 764).

Ενότητες που δίδαξα:

- Δημιουργία μονιμότερων μορφών συνεργασίας σε επιτυχημένα προγράμματα εθελοντικής παρέμβασης
 - Προσομοίωση- Ολοκληρωμένο Σενάριο Συνεργασίας κρατικών και μη κρατικών φορέων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός προγράμματος κοινωνικής φροντίδας
 - Καταμερισμός αρμοδιοτήτων, συστήματα και μοντέλα απόφασης και πραγματοποίησης δράσεων, δυναμική των ομάδων
 - Η μικτή οικονομία της Πρόνοιας
 - Η πρόληψη και παρέμβαση σε τοπικό επίπεδο- Η παράνομη διακίνηση παιδιών και γυναικών: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις
 - Σχεδιασμός προτάσεων πολιτικής σε θύματα trafficking
 - Σχεδιασμός εθελοντικών προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας- Μέθοδοι και Τεχνικές
 - Βιωματικά σενάρια πρακτική άσκηση: Ανάλυση προφίλ ΜΚΟ, σχέδιο δράσης, μεταβλητές, αξιολόγηση εργασίας
 - Θεμελιώδεις αρχές ένταξης και εκπαίδευσης εθελοντών σε οργανισμούς
 - Θεσμικό πλαίσιο δημιουργίας ΜΚΟ
- Ώρες διδασκαλίας: 168 συνολικά

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

- Ιανουάριος 2015 - Μάιος 2015: Υπεύθυνος Σχεδιασμού και συγγραφής της εμπειρικής έρευνας με τίτλο: «**Η ανάπτυξη των φορέων κοινωνικής επιχειρηματικότητας που δραστηριοποιούνται στο Δήμο Αθηναίων**». Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Σχεδιασμός και συντονισμός εμπειρικής έρευνας πεδίου με ημιδομημένο ερωτηματολόγιο προς τους διευθύνοντες 111 Κοιν.Σ.Επ. που είχαν την έδρα τους στο Δήμο Αθηναίων. Αφορά σε κοινωνικοοικονομικά δεδομένα από ποικίλα πεδία δραστηριότητας με σκοπό τη διερεύνηση και ανάλυση του βαθμού οργανωσιακής επιτυχίας, όπως και τη διερεύνηση των πολυδιάστατων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Τέλος, προτείνονται τρόποι και μέθοδοι σχεδιασμού πολιτικής στα στελέχη του δήμου Αθηναίων.

- Μάιος 2013 - Μάρτιος 2014: Επιστημονικός υπεύθυνος στην εμπειρική έρευνα: **«Διερεύνηση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε Α.με.Α.»**, Μ.Κ.Ο. «Ερμής»

Η έρευνα αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση στην επιστημονική διερεύνηση ποικίλων όψεων και μεταβλητών που αφορούν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρία (Α.με.Α). Επικεντρώνεται στα ευρήματα από οκτώ προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που υλοποιήθηκαν από το εξειδικευμένο Κ.Ε.Κ. «ΕΡΜΗΣ» τα οποία συνιστούν την αφετηρία ενός ευρύτερου προβληματισμού και διερεύνησης για το πεδίο της κατάρτισης ατόμων με αναπηρίες. Το δείγμα αφορά σε 80 επιμορφωθέντες και δεκαπέντε εκπαιδευτές.

- Απρίλιος 2008 - Ιανουάριος 2009: Σχεδιασμός και Επιστημονικός Υπεύθυνος στην Επιστημονική Έρευνα: **«Οι Δυνατότητες Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων στην Αγορά Εργασίας σε Τοπικό Επίπεδο»**, πρόγραμμα. Μ.Κ.Ο. Ερμής, Δήμοι Αργυρούπολης, Ελληνικού, Αλίμου. Ε.Κ.Τ

Ο κύριος σκοπός είναι διερεύνηση των δυνατοτήτων απασχόλησης ατόμων από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες στην τοπική αγορά εργασίας και η διασύνδεση της προσφοράς με τη ζήτηση που εμφανίζουν οι συγκεκριμένες ομάδες-στόχοι. Στο πλαίσιο αυτό μελετώνται οι ειδικές συνθήκες στιγματισμού και αντιμετώπισης της διαφορετικότητας από τους εργοδότες/διευθύνοντες 121 επιχειρήσεων (τυχαίο δείγμα) στους προαναφερθέντες Δήμους σε 21 διαφορετικές κατηγορίες ατόμων με προσωπικά μειονεκτήματα και ο τρόπος που αντιμετωπίζεται η διαφορετικότητά τους από τους πιθανούς εργοδότες. Τέλος, εξετάζονται οι τρόποι και οι τεχνικές με τους οποίους οι εργοδότες εφαρμόζουν πρακτικές εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στις επιχειρήσεις τους.

- Ιούλιος 2004 - Απρίλιος 2005: Ζάννης, Π., Δεμαθάς, Ζ. Επιστημονική Έρευνα: **«Οι Δυνατότητες Απασχόλησης των Αποφοίτων του Παντείου Πανεπιστημίου στον Τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας»**, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Επιτροπή Ερευνών και Γραφείο Σταδιοδρομίας

Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε κατόπιν πρότασης του Γραφείου Διασύνδεσης του Παντείου Πανεπιστημίου και ανατέθηκε από την επιτροπή Ερευνών και το Γραφείο Διασύνδεσης του ίδιου Πανεπιστημίου στον Επίκουρο Καθηγητή του Τ.Ο.Π.Α. Ζαχαρία Δεμαθά και στον Διδάκτορα του τμήματος Κοινωνιολογίας Παναγιώτη Ζάννη, ως ερευνητή. Η έρευνα αυτή έχει ως σκοπό: α) Τη διερεύνηση των δυνατοτήτων απασχόλησης των αποφοίτων του Παντείου Πανεπιστημίου στον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας, β) την καταγραφή των οργανώσεων αυτών με τα πλήρη στοιχεία τους, ώστε αυτές να βρίσκονται στη διάθεση του Γραφείου Διασύνδεσης και των φοιτητών του Παντείου διευκολύνοντας τους κατά την αναζήτηση απασχόλησης.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

(Ως εμπειρογνώμονας, σχεδιαστής, αξιολογητής, μέλος ερευνητικών ομάδων, σύμβουλος, υπεύθυνος επιστημονικών έργων - συνεδρίων και επιστημονικών προγραμμάτων)

- 2013 - 2021: **Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Προγράμματα Επιμόρφωσης**
Συντάκτης των προγραμμάτων
 - «Δικτύωση και Συνεργασία Εθελοντών/ντριών και Εθελοντικών Ομάδων σε Επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την Παροχή Υπηρεσιών Κοινωνικής Προστασίας»
 - «Κοινωνικός Σχεδιασμός και εξατομικευμένη παρέμβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες»
Αξιολογητής/ εμπειρογνώμονας
 - «Ο θεσμός της αναδοχής ως μέσο κοινωνικής προστασίας»
 - «Άσκηση εποπτείας και ελέγχου προνοιακών δομών και υπηρεσιών – Ο θεσμός του Κοινωνικού Συμβούλου»
 - « Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στην Ελλάδα»
 - Αξιολογητής εκπαιδευτικού υλικού του μαθήματος "Κοινωνική Πρόνοια» της ΕΣΔΔΑ.

- Συγγραφέας του εκπαιδευτικού υλικού: «Κοινωνικός Σχεδιασμός κοινωνικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο» στο πλαίσιο του σεμιναρίου «Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας της Κοινωνικής Πρόνοιας»
- Σεπτέμβριος 2015 – Δεκέμβριος 2015: Συγγραφέας του έργου: «**Εκπόνηση εκπαιδευτικού προγράμματος με βάση το εκπαιδευτικό υλικό για την Κοινωνική Οικονομία και τις Κοιν.Σ.Επ., που θα εκχωρηθεί στο ΕΚΔΔΑ για να συμπεριληφθεί στο δικό του εκπαιδευτικό έργο**», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
- Ιανουάριος 2015 - Μάιος 2015: Εμπειρογνώμονας στο έργο: «**Ανάπτυξη και Διάχυση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης στα εδαφικά όρια του Δήμου Αθηναίων**», ΤΕΙ Αθήνας
- Δεκέμβριος 2014 – Μάιος 2015: Εμπειρογνώμονας στο έργο: «**Δημιουργία και λειτουργία Κεντρικού Μηχανισμού Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας**», Θεματικός Άξονας Προτεραιότητας 1, «Συστημικές Παρεμβάσεις». Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ. υποέργο 2, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
- Οκτώβριος 2014 – Δεκέμβριος 2014: Εμπειρογνώμονας στο έργο: «**Δημιουργία και λειτουργία Κεντρικού Μηχανισμού Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας**» Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ. (2007-2013) - κωδ. MIS 450593), ΤΕΙ Αθήνας
- Ιούνιος 1996- Ιούνιος 2014: **Πρόεδρος και Ιδρυτικό Μέλος της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού “Αθηνά” (www. athena-net.gr) – Εθελοντική Εργασία**

Σκοπός της οργάνωσης ήταν η «κοινωνικοποίηση της γνώσης», η ευαισθητοποίηση των πολιτών για σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, η ενδυνάμωση της κοινωνίας των πολιτών και η διάχυση της γνώσης σ’

ολόκληρη την κοινωνία με έμφαση στις κοινωνικές κατηγορίες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και η παροχή υποστήριξης σε άλλες κοινωνικές και ανθρωπιστικές οργανώσεις. Εκτός από τα διοικητικά μου καθήκοντα συμμετείχα ως επιστημονικός υπεύθυνος τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση των δράσεων της οργάνωσης με σημαντικότερες τις εξής:

-Επιστημονικός Υπεύθυνος του επιστημονικού site: Απελευθερώστε τη Γνώση, www.athena-socialscience.net

-Ημερίδα με θέμα: «Οι δυνατότητες δημιουργίας και συνεργασίας των νέων» στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στις 16/4/1997

-Διήμερο συνέδριο με τίτλο: «Ανήλικος παραβάτης: Θύμα και δράστης». Πραγματοποιήθηκε στις 13-14/5/1997 στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

-Το 1997 η ΜΚΟ «Αθηνά» διοργάνωσε κύκλους σεμιναρίων με τίτλο: «Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση» στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, σε συνεργασία με διακεκριμένους επιστήμονες και την εταιρία Οικογενειακού Προγραμματισμού.

-Τριήμερο συνέδριο με θέμα τον κοινωνικό αποκλεισμό. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 1999 στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, με τίτλο: «Για τους Ανθρώπους που παραμερίζουμε»

- Σε συνεργασία με τον εκδοτικό οίκο «Αρμός», εκδόθηκε το 2002 ο συλλογικός τόμος: «Κοινωνικός Αποκλεισμός, για τους ανθρώπους που παραμερίζουμε

- Συνδιοργάνωση, με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, Ημερίδας με τίτλο -«Ο ρόλος του Δικαιού Συστήματος και της κοινωνίας των πολιτών ενάντια στις διακρίσεις» την 1/4/ 2004 στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Στο Συνέδριο συμμετείχαν ακαδημαϊκοί, Νομικοί και εκπρόσωποι ΜΚΟ

-Το 2005-2006 διοργάνωσε τέσσερις κύκλους επιμορφωτικών σεμιναρίων με θέμα τις στρατηγικές Κοινωνικής Παρέμβασης, της οργάνωσης και λειτουργίας εθελοντικών οργανώσεων σε στελέχη Μ.Κ.Ο.

-Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος παρέμβασης στο Δήμο Ταύρου με τίτλο: «Δημιουργία Δικτύου Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την προστασία νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο μέσω της ένταξης του στην τοπική αγορά εργασίας» 2008-2009

-Ημερίδα με τίτλο: «Νέοι σε Αδιέξοδο, Νέοι σε Κίνδυνο: Πολιτικές Κοινωνικής Ενσωμάτωσης στην Τοπική Κοινωνία», στις 3/11/2008 στο Δήμο Ταύρου.

-Ημερίδα με θέμα: «Η Οικονομία σε Κρίση η Κοινωνία σε Μετάβαση: Ο Ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών και του Τρίτου Τομέα» στις 20/12/2008 στο ξενοδ. Hilton, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Εθελοντισμού 2008-2009

-Συνδιοργάνωση Ημερίδας στο Hilton με θέμα: «Ανοιχτός διάλογος για τη δημιουργία της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών» σε συνεργασία με την ΜΚΟ Μερμνα Ζωής, Home-Start Hellas και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εθελοντισμού στις 21/12/2008 στο ξενοδ. Hilton.

-Διοργάνωση ημερίδας με θέμα: Αντιμέτωποι με την Οικονομική Κρίση: Οι «Τοξικές» Κοινωνικές Συνέπειες και το ψυχικό τους «Κόστος». 5/4/2009, στα πλαίσια του Πολυσυνεδρίου: «Εθελοντισμός με κέντρο τον Άνθρωπο», αίθουσα «Γαληνός» στο Ολυμπιακό Κέντρο Ελληνικού στις Εγκαταστάσεις ξιφασκίας.

-Διοργάνωση ημερίδας με θέμα: «Ευάλωτοι απέναντι στο έγκλημα: Ο προληπτικός Χαρακτήρας της Κοινωνίας των Πολιτών» στις 19/12/2009 στο ξενοδοχείο Hilton, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Εθελοντισμού 2008-2009

-Σχεδιασμός και διεξαγωγή έρευνας με θέμα: Έρευνα με θέμα: «Η Συμβολή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στην πρόληψη του εγκλήματος»

-Δύο εκπαιδευτικοί κύκλοι σεμιναρίων με τίτλο: «Σχεδιασμός, Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Κοινωνικών Προγραμμάτων. Στρατηγικές & Μέθοδοι» σε συνεργασία με το Παγκύπριο Συμβούλιο Ενημερίας το Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2010.

-Πρόγραμμα με τίτλο: «Εκπαιδευτικές Δράσεις Ενδυνάμωσης των Νέων που διαβιούν σε Κλειστά Ιδρύματα» σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Ιούνιος 2010- Απρίλιος 2011

- Σεμινάριο σε στελέχη εθελοντικών και μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, 25 ωρών, Μάιος – Ιούνιος 2011

-Πρόγραμμα με τίτλο: «Εκπαιδευτικές Δράσεις σε νέους για την απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων» Ε.Π. Νέα Γενιά σε Δράση, Γ.Γ. Νέας Γενιάς, Ινστιτούτο Νεολαίας.

-Η Οργάνωσή μας ηγήθηκε στην Πρωτοβουλία για τη δημιουργία της «Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών»

Στην οργάνωσή μας συμμετείχαν σε συνέδρια και εκδηλώσεις πλήθος κοινωνικών επιστημόνων και το έργο της αναγνωρίστηκε από τον τ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας Στεφανόπουλο. Η συμμετοχή όλων των μελών ήταν πλήρως εθελοντική (βλ. www.athena-net.gr)

- Φεβρουάριος 2013 - Μάρτιος 2014: **Αξιολογητής σε οκτώ προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης Α.με.Α.** Θεματική Κατηγορία: Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων, καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας. Πράξη: Παρεμβάσεις για την κοινωνικο-οικονομική ένταξη ευπαθών ομάδων Εξειδικευμένο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Σωματείου Γονέων και Κηδεμόνων «Ερμής», Ε.Κ.Τ.
- Μάιος 2011 – Ιούνιος 2011: **Επιστημονικός Υπεύθυνος του Σεμιναρίου: «Οργάνωση-Διοίκηση και Κοινωνικός Σχεδιασμός σε Εθελοντικές και Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις»** που πραγματοποιήθηκε από την Μ.Κ.Ο. Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού «Αθηνά» σε στελέχη μη κυβερνητικών οργανώσεων
- 2009: Εμπνευστής, σχεδιαστής, συντάκτης και πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής της **«Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών»** (βλ. www.koinoniamko.gr)
- Φεβρουάριος 2008 - Ιούνιος 2008: **Επιστημονικός Υπεύθυνος σε έξι Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υγεία- Πρόνοια: 2000-2006»**, άξονας 4 «Ανθρώπινοι Πόροι» σε πτυχιούχους κοινωνικών επιστημών που εργάζονται στο χώρο της Πρόνοιας. Κ.Ε.Κ. Ινστιτούτου Προστασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. «Διοίκηση – Οργάνωση και Διαχείριση σε Οργανισμούς Κοινωνικής Φροντίδας», «η Δικτύωση και το Πλαίσιο Συνεργασίας Δημοσίων Οργανισμών Κοινωνικής Φροντίδας με μη Κρατικές Οργανώσεις», Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κωδικός Έργου: 119577, έργα αρ.: 1,6,13,8, 5 και 14

- Σεπτέμβριος 2006 – Σεπτέμβριος 2007: **Εμπειρογνώμονας – Αξιολογητής στα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Έργα:** «Επαγγελματική Κατάρτιση και Προώθηση των Ληπτών Δημοσίου Βοηθήματος στην Απασχόληση» και «Επέκταση και Βελτίωση των Μονάδων και Υπηρεσιών Εξυπηρέτησης Παιδιών, Ηλικιωμένων, Αναπήρων και άλλων εξαρτώμενων». Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων της Κύπρου, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Ανάδοχος: Ινστιτούτο Κοινωνικής Καινοτομίας.
- Ιανουάριος 2007 – Μάρτιος 2007: **Υπεύθυνος Κοινωνικού Σχεδιασμού του προγράμματος:** «Ανοιχτή Γραμμή για την Τρίτη Ηλικία», Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Δυτικής Αθήνας
- Σεπτέμβριος 2005– Δεκέμβριος 2006: **Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης**
Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μου ήταν η συμμετοχή της επιτροπής για την Πιστοποίηση των ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας.
- Ιούνιος 2004– Φεβρουάριος 2006: **Επιστημονικός Συνεργάτης στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης.**
Οι αρμοδιότητες μου στο Υ.Υ.Κ.Α. ήταν η υποβολή προτάσεων για πολιτικές στο χώρο της Κοινωνικής Πρόνοιας- Αλληλεγγύης, ο σχεδιασμός νόμων και υπουργικών αποφάσεων, η επιστημονική επιμέλεια κειμένων που απευθύνονταν σε διεθνείς οργανισμούς και στην Ε.Ε., καθώς και οι γνωμοδοτήσεις για επιστημονικά προγράμματα. Τέλος, με την επιστημονική μου ιδιότητα συμμετείχα σε διεθνή και εγχώρια συνέδρια, επιτροπές και σε άτυπες ομάδες εργασίας.
Ορισμένες από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες στο πλαίσιο των καθηκόντων μου ήταν:
 - Σχεδιασμός του συστήματος πιστοποίησης των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιούνται στην κοινωνική

φροντίδα. Το σύστημα πιστοποίησης εφαρμόζεται από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Υ.Υ.Κ.Α.

- Νομοσχέδιο για τον «Εθελοντισμό στην Κοινωνική Αλληλεγγύη». Το νομοσχέδιο αφορά στη θεσμοθέτηση της εθελοντικής εργασίας στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου που δραστηριοποιούνται στην Κοινωνική Φροντίδα
 - «Ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση των Ελλήνων Ρομά στην ελληνική κοινωνία»
 - «Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στο Πλαίσιο της Κοινωνικής Πρόνοιας». Η διερεύνηση των δυνατοτήτων συνεργασίας μεταξύ κράτους και αγοράς στο πλαίσιο της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων.
 - «Πρόταση προς την κατεύθυνση της ανοιχτής διακυβέρνησης στο χώρο της Πρόνοιας»
 - Μοντέλο οργάνωσης για τη «Δημιουργία ανεξάρτητης αρχής για τον Τρίτο Τομέα στην Ελλάδα»
 - «Ολοκληρωμένη Πρόταση Πολιτικής για την Αναμόρφωση των Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων στην Ελλάδα»
 - Συμμετοχή σε Ο.Δ.Ε. για την συλλογή και ταξινόμηση των νόμων για τις Μ.Φ.Η.
- Ιανουάριος 2005 - Νοέμβριος 2005: **Επιστημονικός Υπεύθυνος σε Πέντε Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υγεία- Πρόνοια: 2000-2006» σε πτυχιούχους κοινωνικών επιστημών που εργάζονται στο χώρο της Πρόνοιας, Κ.Ε.Κ. «Ερμής».** «Η εμπορία και παράνομη διακίνηση θυμάτων: Σχεδιασμός και εφαρμογή δράσεων ψυχοκοινωνικής στήριξης και αρωγής των θυμάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο» (Π. 04-Π.12-Ε 767), «Οργάνωση και συστηματοποίηση εθελοντικών προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας με τη συνεργασία δημοσίων και μη κυβερνητικών οργανισμών» (Π. 04-Π.12-Ε 789), «Κατάρτιση στελεχών για την προώθηση, συστηματοποίηση και οργάνωση του εθελοντισμού» (Π.04-Π12-Ε 761), «Συνεργασία κοινωνικών υπηρεσιών δημοσίου και ιδιωτικού χαρακτήρα με στόχο την εκπόνηση εθελοντικών προγραμμάτων στην κοινωνική φροντίδα» (Π.04-Π.12- Ε 786), «Νεανική παραβατικότητα: αίτια, αντιμετώπιση, κοινωνική επανένταξη των ανήλικων παραβατών» (Π04-Π.12- Ε 764)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- (2022), *Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση κοινωνικών προγραμμάτων*, Εκδόσεις: Παπαζήσης, υπό έκδοση

Το βιβλίο συνιστά επιστημονικό εγχειρίδιο για το σχεδιασμό πολιτικών σε μέσο και μικρό επίπεδο (Περιφερειών και Δήμων). Έχει προκύψει και εμπνέεται από τη διδασκαλία και ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού του ομώνυμου μαθήματος που διδάσκεται στους σπουδαστές της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Περιλαμβάνονται μεθοδολογικά εργαλεία ανάλυσης πολιτικής και σχεδιασμού, όπως και πρακτικά εργαλεία εφαρμογής. Το βιβλίο θεμελιώνεται στη λειτουργικό-δομική ανάλυση των κοινωνικών συστημάτων.

- (2019), *Από την Πολιτική και την Οικονομία ξανά στην Κοινωνία. Η Βουλή της Κοινωνίας των Πολιτών και το Μανιφέστο των Κοινωνιστών*, εκδόσεις: Απαρσις.

Το βιβλίο έχει αφιερώσει την τεκμηρίωση ότι οι χρόνιες ανεπάρκειες/αποτυχίες της Ελληνικής κοινωνίας οφείλονται στις κυρίαρχες αντιλήψεις και νοοτροπίες που συνδιαμόρφωσαν την προβληματική πολιτική και τη στρεβλή οικονομική λειτουργία. Παρότι συναντάμε εξαιρετικά σπάνια αυτή την προσέγγιση στη βιβλιογραφία, δεν είναι και η ιδιαιτερότητα του βιβλίου. Πάνω σε αυτή σχεδιάστηκαν και προτείνονται καινοτόμες λύσεις.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2009 περισσότερες από εκατό ελληνικές Μ.Κ.Ο., με την προσυπογραφή αρκετών πανεπιστημιακών, υπόγραψαν στην Παλαιά Βουλή την Ιδρυτική Διακήρυξη για τη δημιουργία της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών. Η πρωτοβουλία διακόπηκε κυρίως λόγω των γνωστών συνθηκών που επικράτησαν λίγο αργότερα (www.koinoniamko.gr). Ένας δεύτερος κοινωνικός μηχανισμός, πολύ λιγότερο γνωστός, είναι το Μανιφέστο των Κοινωνιστών (2010) που έχει σκοπό τη δημιουργία μίας νέας κοινωνικής ηθικής «στην πράξη» από τους ίδιους τους πολίτες. Στο βιβλίο τεκμηριώνεται πώς ο συνδυασμός τους μπορεί να αλλάξει πολλά στη χώρα μας, και όχι μόνον... Και αυτά όχι θεωρητικά και αφηρημένα, αλλά πολύ πρακτικά που θα μπορούσαν να εκκινήσουν ακόμα και αύριο.

Καινοτομική είναι και η διαδικασία συγγραφής. Καθώς εννέα πρόσωπα με διαφορετικές ιδεολογικές αντιλήψεις και εμπειρίες (θετικοί επιστήμονες και κοινωνικοί επιστήμονες) καταγράψαν ελεύθερα τις παρατηρήσεις τους. Βάσει αυτών, που συμπεριλαμβάνονται, σχεδιάστηκε η δομή και το περιεχόμενο του βιβλίου. Παρότι βασίζεται σε

αυστηρά επιστημονικές λογικές δεν απευθύνεται μόνον σε ειδικούς, αλλά και κατά έναν «ζωντανό» και εύληπτο τρόπο στο μέσο αναγνώστη.

- (2016), **«Η Προβληματική Πολιτική Κοινωνία και η Αδύναμη Κοινωνία των Πολιτών: Μία Οικοσυστημική Προσέγγιση της Κρίσης στην Ελλάδα. Που και πώς να Αναζητήσουμε τις Λύσεις,»** Πρακτικά Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας, σ.σ. 119-128, ISBN: 978-960-9596-03-9

Το πανίσχυρο διαχρονικό στερεότυπο «τα πάντα είναι πολιτική», άρα μέσω της πολιτικής (και των πολιτικών) πρέπει αναζητήσουμε λύσεις, αποδεικνύεται κάθε ημέρα πρακτικά αδιέξοδο: Από τη λειτουργία και την αδυναμία των πολιτικών κομμάτων, μέχρι την ανεπάρκεια των «μεγάλων ιδεολογιών» να δώσουν απαντήσεις. Η πολιτική κοινωνία (με την ευρύτερη έννοια που συμπεριλαμβάνει πολιτικούς θεσμούς, ιδεολογίες και συναφείς πρακτικές), ως γνωστόν, κατισχύει της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα μας. Με τη δεύτερη, κατά γενική μάλλον ομολογία, αδύναμη και εξαρτημένη σε μεγάλο βαθμό από την πολιτική κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό αναλύεται ένας μηχανισμός για το πώς η κοινωνική διάσταση μπορεί να ενδυναμωθεί και, εντέλει, να αποτελέσει ανάχωμα στην υπερτροφία των άλλων και (γιατί όχι;) έναν από τους κύριους συντελεστές ανάσχεσης της κρίσης.

- (2013), ***Δημοκρατία και Κοινωνική Πολιτική σε Μετάβαση: Ο Τρίτος Τομέας: Μία Γενική Θεωρία***, Αθήνα: Παπαζήσης. Πρόλογος: Νίκος Μουζέλης, ISBN: 978-960-02-2892-2, (σελ. 367)

Μη κυβερνητικές, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, κοινωνική οικονομία, εθελοντισμός, κοινωνικο-οικονομικός πλουραλισμός, κοινωνία των πολιτών, προτείνονται ως διέξοδος στα σύγχρονα αδιέξοδα σε επίπεδο λειτουργίας της δημοκρατίας, της οικονομίας, της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής. Σε μία εποχή αναδυόμενων αδιεξόδων και αναζήτησης λύσεων, το βιβλίο αποσκοπεί να αναλύσει το περιεχόμενο τους, τη δυναμική και τις σύγχρονες εξελίξεις υπό ένα διεπιστημονικό πρίσμα, καθώς ιδιαίτερα στη χώρα μας οι ανωτέρω όροι και έννοιες σε μεγάλο βαθμό έχουν παρερμηνευτεί πολύπλευρα και πολυδιάστατα. Το επίκεντρο της ανάλυσης είναι ο Τρίτος Τομέας, και δια αυτού, επιμέρους απαντήσεις σε κρίσιμα ερωτήματα που απασχολούν ενεργούς πολίτες και επιστήμονες από ολόκληρο το φάσμα των κοινωνικών επιστημών, και ιδιαίτερα η σχέση του με το κοινωνικό κράτος και τη σύγχρονη επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζεται και μία δυναμική Γενική Θεωρία, από το ατομικό έως το μάκρο - κοινωνιακό επίπεδο, η οποία βασίζεται στη συστημική θεώρηση, κοινωνιοβιολογικές θεωρήσεις και σε μία νέα θεωρία των αναγκών του ανθρώπου. Η Γενική Θεωρία για τον Τρίτο Τομέα αποτελεί ένα ζητούμενο σε παγκόσμιο επίπεδο που κανείς δεν έχει προτείνει μέχρι

σήμερα. Όπως επισημαίνει στον πρόλογο ο Νίκος Μουζέλης, «συμπληρώνει το κλασικό έργο των Cohen και Arato (Civil Society and Social Theory, M.I.T. Press) «που έχουν επεξεργαστεί μία λιγότερο γενική θεωρία».

- Αμίτσης Γ. και Ζάννης, Π. (2015), *Η Διασύνδεση Δράσεων Ε.Κ.Ε. και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στο Οικοσύστημα του Δήμου Αθηναίων*, Αθήνα: Εκδόσεις ΤΕΙ Αθήνας. ISBN 978-618-5208-00-4 (σελ: 172)

Στο βιβλίο αναλύουμε όρους, έννοιες και πολιτικές που σχετίζονται με τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις και τον τρόπο διασύνδεσης της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης των κερδοσκοπικών επιχειρήσεων. Συμπεριλαμβάνουμε τα αποτελέσματα της σχετικής εμπειρικής έρευνας πεδίου που πραγματοποιήσαμε στα εδαφικά όρια του Δήμου Αθηναίων. Βάσει αυτών προτείνουμε μεθόδους και στρατηγικές για τη διασύνδεση των ανωτέρω οργανωσιακών μορφών με σκοπό τη δημιουργική περιφερειακή ανάπτυξη στο οικοσύστημα του Δήμου Αθηναίων.

- (2015), «**Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Πολιτική: Ο προσδιορισμός της σχέσης. Τα διλήμματα στις εφαρμογές**», *Κοινωνική Πολιτική*, τ. 3, σ.σ. 106-121

Η Κοινωνική Οικονομία αποτελεί πλέον έναν από τους κύριους πυλώνες στην Κοινωνική Πολιτική. Ωστόσο, υφίσταται έντονος προβληματισμός, τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και στις πρακτικές, για τη φύση της σχέσης και το ρόλο της στο πλαίσιο του σχεδιασμού πολιτικών. Στο άρθρο αναλύονται ορισμένες κύριες πτυχές αυτών των ζητημάτων που συνδέονται με τις πλουραλιστικές κατευθύνσεις και τις σύγχρονες τάσεις ιδιωτικοποίησης και εμπορευματοποίησης στο πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας και στην απασχόληση, με παράδειγμα το νομικό πλαίσιο για τη λειτουργία των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Το κύριο συμπέρασμα που τεκμηριώνεται είναι ότι η Κοινωνική Οικονομία αποτελεί ένα εξαιρετικά ετερογενές πεδίο, όπου οι ολιστικές λογικές είναι αδόκιμες, και ο κεντρικός σχεδιασμός οφείλει να διακρίνει τις διαφορετικές οργανώσεις και πρακτικές που τη συνιστούν.

- (2014), *Η Επαγγελματική Κατάρτιση των Ατόμων με Αναπηρία: «Διερεύνηση Μεταβλητών που Επιδρούν στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*», Έκδοση: Μ.Κ.Ο. «Ερμής» (σελ. 51)

Η έρευνα αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση στην επιστημονική διερεύνηση ποικίλων όψεων και μεταβλητών που αφορούν σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρία (Α.με.Α). Επικεντρώνεται στα ευρήματα από οκτώ

προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που υλοποιήθηκαν από το εξειδικευμένο Κ.Ε.Κ. «ΕΡΜΗΣ», τα οποία συνιστούν την αφετηρία ενός ευρύτερου προβληματισμού και διερεύνησης για το πεδίο της κατάρτισης ατόμων με αναπηρίες συνολικά.

- (2012), **“Volunteering Infrastructure in Greece”**, in: *Volunteering Infrastructure in Europe*, European Volunteer Centre, p.p. 164-169

Η έκδοση επικεντρώνεται στις υποδομές, (κοινωνικές, διοικητικές, οργανωτικές με στόχο την ανάπτυξη του εθελοντισμού. Στο κεφάλαιο της συμμετοχής μου περιγράφω τις συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα, δίδοντας έμφαση στη διάδοση του άτυπου εθελοντισμού αιτία της οικονομικής κρίσης.

- (2011), **«Διαχωρίζοντας το «Κοινωνικό» από το «Πολιτικό» και το «Οικονομικό»: Η Σύγχρονη Κοινωνία των Πολιτών ως Ιδέα και Ιδεολογία»**, στο Π. Σκλιάς (επιμ.): «Ανάπτυξη, Ηγεσία, Κοινωνία», Εκδόσεις: Ι.ΣΙΔΕΡΗΣ: σ.σ. 325-336

Στο κεφάλαιο αναλύω την έννοια της «κοινωνίας των πολιτών» με αφετηρίες την πολιτική επιστήμη και την κοινωνιολογία, όπως θεωρείται στη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία. Από κοινωνιοκεντρική προσέγγιση δίδω έμφαση στη σχέση κοινωνία των πολιτών – φιλελεύθερη ιδεολογία και τη δυναμική μετάλλαξης της δεύτερης έννοιας (όπως και των ανταγωνιστικών πολιτικών ιδεολογιών αυτής) από τα οράματα και τις διεκδικήσεις που ενσωματώνει η πρώτη. Από ατομοκεντρική προσέγγιση η κοινωνία των πολιτών αποτελεί τη σύνθεση της ιδιότητας του πολίτη (citizenship), του ενεργού πολίτη (active citizen) και της κοινωνικής κοσμιότητας (civility). Συμπεραίνω ότι η κοινωνία των πολιτών σταδιακά από «ιδέα» δύναται να εξελιχθεί σε συγκροτημένη ιδεολογία, ως απάντηση στα αδιέξοδα του φιλελευθερισμού, και στην αδυναμία ή ανεπάρκεια των ανταγωνιστικών παραδοσιακών πολιτικών ιδεολογιών να καλύψουν τις ανάγκες και τις νέες αναζητήσεις που διαμορφώνονται την εποχή της ύστερης νεωτερικότητας.

- Σακελλαρόπουλος, Θ., Ζάννης, Π. Τράντας, Δ. (2007), **«Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Τοπική Ανάπτυξη»**, στο Θ. Σακελλαρόπουλος: *Ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής Τόμος Β΄*, Αθήνα: Διόνικος, σ.σ. 111-135

Η δημοσίευση αναφέρεται στις δυνατότητες συμβολής των NGOs στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας. Υποστηρίζουμε ότι ο τρίτος τομέας στην Ελλάδα δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Αυτό οφείλεται σε μία σειρά από πολιτισμικούς και κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, όπως το κρατικοκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης, η δομή της οικογένειας, οι πολιτικές συνθήκες κατά την μεταπολεμική περίοδο, τα χαμηλά επίπεδα

κοινωνικής εμπιστοσύνης στην ελληνική κοινωνία και το ανεπαρκές θεσμικό πλαίσιο. Λόγω της έλλειψη εμπειρικών δεδομένων για το μέγεθος της συμβολής των NGOs σε τοπικό επίπεδο, η προσέγγιση που ακολουθήσαμε ήταν μέσα από παραπλήσιες έρευνες των τελευταίων χρόνων, εξετάζοντας όψεις και παραμέτρους για τις οποίες διαθέτουμε εμπειρικά στοιχεία, όπως το μέγεθος της απασχόλησης στον τρίτο τομέα, τα πιλοτικά προγράμματα στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας και στην ανάλυση περιπτώσεων σε ορισμένες καλές πρακτικές. Καταλήγουμε ότι οι NGOs δραστηριοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα σε ευρύτερο περιφερειακό, παρά σε τοπικό επίπεδο, προς όφελος συγκεκριμένων ομάδων-στόχων παρά τις κοινότητες στις οποίες εδρεύουν λειτουργούν.

- (2006), **«Μη Κυβερνητικές- Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις: Οργανωσιακή Συμπεριφορά, Κοινωνικός Σχεδιασμός και Κοινωνική Παρέμβαση»**, κεφάλαιο στο συλλογικό τόμο: Αφουξενίδης και Κ. Συρακούλης (επιμ.): *Διαχείριση Έργων σε Μ.Κ.Ο.*, Λάρισα: Προπομπός, σ.σ. 57-66

Το κείμενο να αναδεικνύει μία σειρά από ζητήματα ή και διλήμματα που αφορούν στη φιλοσοφία οργάνωσης και συγκρότησης των μη κερδοσκοπικών-μη κυβερνητικών οργανώσεων, τις τρόπο που «συμπεριφέρονται» στο περιβάλλον, έως τις βασικές αρχές από τις οποίες οφείλουν να διαπνέονται οι δράσεις τους αναφορικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων. Κύριος άξονας είναι ότι αυτές οι τρεις διαστάσεις (οργανωσιακή συμπεριφορά, κοινωνικός σχεδιασμός και κοινωνική παρέμβαση) θα πρέπει να αποτελούν μία αρμονική συνέχεια και να είναι συμβατές πάντοτε με το οικολογικό και θεσμικό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται.

- (2006), **«Κοινωνικός αποκλεισμός: Εισαγωγή στην Έννοια, η Κατανόηση της Διαδικασίας»**, κεφάλαιο στο συλλογικό τόμο: *Η Ανάπτυξη Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών*, Αθήνα: Ερμής και ΕΚΕΠΙΣ, σ.σ. 4 - 27

Το κεφάλαιο αυτό συγγράφηκε σύμφωνα με τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και αφορά στις κύριες διαστάσεις και παραμέτρους που συνθέτουν την έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού, στην ανάλυση των φαινομένων αποκλεισμού ατόμων και ομάδων μέσα απ' τα ιδιαίτερα πρίσματα της πολιτισμικής, κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας στις σύγχρονες κοινωνίες, με στόχο ο αναγνώστης να εκπαιδευτεί στην ανάλυση όλων εκείνων των παραγόντων που ωθούν άτομα και κοινωνικές κατηγορίες στην περιθωριοποίηση και στον «αποκλεισμό τους από την κοινωνία».

- (2006), «**Ο Τρίτος Τομέας στην Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών**», κεφάλαιο στο συλλογικό τόμο: *Η Ανάπτυξη Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών*, Αθήνα: Ερμής και ΕΚΕΠΙΣ, 624- 645

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να γνωρίσει ο αναγνώστης τις βασικές έννοιες που συνθέτουν τον «μη κερδοσκοπικό» ή «τρίτο τομέα», να κατανοήσει τη συμβολή του ιδιαίτερα στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας, αλλά και τις ιδιαίτερες δυνατότητές του στο σχεδιασμό και στην παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών. Αναφέρομαι στον τομεακό διαχωρισμό μίας κοινωνίας, και προχωρώ στην ανάλυση των οργανωσιακών δυνατοτήτων των οργανώσεων του τρίτου τομέα σε σχέση με τους δημόσιους οργανισμούς στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας. Τέλος καταλήγω στην πρόταση ενός μοντέλου συνεργασίας κράτους-τρίτου τομέα βασισμένο στην αρχή της «ουσιαστικής καταλληλότητας» που δύναται να οδηγήσει σε αποτελεσματικότερη παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, με χαμηλότερο κόστος που ολόκληρο το φάσμα των αναγκών των επωφελούμενων της κοινωνικής φροντίδας μέχρι και την ένταξη ή επανένταξή τους στην κοινωνία.

- (2006), «**Σύγχρονοι Κοινωνικοί Μετασχηματισμοί και οι Νέοι Ορίζοντες στην Κοινωνική Φροντίδα**», κεφάλαιο στο συλλογικό τόμο: *Η Ανάπτυξη Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών*, Αθήνα: Ερμής και ΕΚΕΠΙΣ, 131-156

Σκοπός του κεφαλαίου είναι η γνωριμία του αναγνώστη με τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στο χώρο της κοινωνικής φροντίδας, με τα διλήμματα και προβλήματα που προκύπτουν, αλλά και τους νέους προσανατολισμούς και ορίζοντες που διανοίγονται. Για να γίνει αντιληπτή αυτή η διαδικασία μετεξέλιξης τη συνδέω με τα ευρύτερα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα που διαμορφώνονται σε παγκόσμιο επίπεδο και μεταβάλλουν τόσο τον χαρακτήρα του κοινωνικού κράτους όσο και τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ευθύνη της κοινωνίας απέναντι στους λιγότερο προνομιούχους ανθρώπους.

- (2005), «**Τρίτος Τομέας και Κοινωνική Πολιτική: Μύθοι και Πραγματικότητες**», *Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, τόμος Ι΄, τευχ. 40, σ.σ. 101-128

Στο άρθρο αναλύω τα επιστημονικά ευρήματα από χώρες της Ε.Ε. και της Αμερικής που αναφέρονται στις δυνατότητες του τρίτου τομέα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Στόχος του άρθρου είναι η αντιπαράθεση των επιστημονικών δεδομένων ενάντια σε ιδεολογικής κυρίως φύσης στερεότυπα για το ρόλο του τρίτου τομέα, τις αδυναμίες του, τα όριά του και τη συγκριτική καταλληλότητα του στην παροχή κοινωνικής φροντίδας σε σχέση με το κράτος και την αγορά. Συμπεραίνω πως ο τρίτος τομέας εφόσον αξιοποιηθεί ορθολογικά από τη δημόσια

πολιτική, είναι δυνατόν να μειώσει τόσο τα κόστη του κράτους στην κοινωνική φροντίδα όσο και να βελτιώσει την ποιότητα των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών προς τους πολίτες.

- (2005), *Κατανοώντας τον Εθελοντισμό*, Αθήνα: Ομοσπονδία Εθελοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων Ελλάδας

Η έκδοση αποσκοπεί στην κάλυψη ενός σημαντικού κενού που υφίσταται μεταξύ της επιστημονικής διερεύνησης του ευρύτερου εθελοντικού χώρου και των αντιλήψεων και εντυπώσεων, συχνά παραπλανητικών, που επικρατούν στην κοινή γνώμη. Στο πρώτο μέρος της έκδοσης αναλύω εν συντομία μία σειρά από όρους και έννοιες που σχετίζονται με την έννοια του εθελοντισμού: Κοινωνία των πολιτών, εθελοντική εργασία, κοινωνική οικονομία, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις. Στο δεύτερο μέρος αντιπαραθέτω τα επιστημονικά ευρήματα για το ρόλο του εθελοντισμού και του τρίτου τομέα στις σύγχρονες κοινωνίες, επικεντρώνοντας στις τρεις σημαντικότερες διαστάσεις που αποτελούν σημεία προβληματισμού και αντιπαραθέσεων: α) η συμβολή του εθελοντισμού και του τρίτου τομέα στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, β) τρίτος τομέας, εθελοντισμός και κοινωνικό κράτος, γ) εθελοντισμός και απασχόληση.

Καταλήγω πως η ανάπτυξη του εθελοντισμού και του τρίτου τομέα δύναται να συμβάλλει σημαντικά στην αντιμετώπιση μίας σειράς κοινωνικών προβλημάτων στη χώρα μας όπως της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού, να συμβάλλει στην οικονομική και στην κοινωνική ανάπτυξη της Ελλάδας και να προωθήσει την κοινωνική συνοχή.

- (2004), «**Εθελοντισμός και Εθελοντική Εργασία: Το «Δέον» και το «Είναι»**», *Κοινωνική Εργασία, Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών*, τ. 75, χ. 19, σ.σ. 167-178

Σκοπός του άρθρου είναι η επιστημονική ανάλυση της εθελοντικής εργασίας, όπως αυτή εμφανίζεται στις σύγχρονες κοινωνίες. Η φιλοσοφική παρά επιστημονική σύγχρονη χρήση του όρου γεννά στερεότυπα και λαθεμένες εντυπώσεις για τον εθελοντισμό, κάτι το οποίο οδηγεί σε συχνά σε λαθεμένες εφαρμογές πολιτικών. Ο κύριος λόγος είναι πως αντιμετωπίζουμε τον εθελοντή δεοντολογικά και όπως «θα θέλαμε να είναι», χωρίς να εξετάζουμε την οντολογική διάσταση, δηλαδή ποιο είναι το προφίλ των ανθρώπων που προσφέρουν εθελοντική εργασία. Στο άρθρο εξετάζονται τα κίνητρα των εθελοντών, το περιβάλλον παροχής εργασίας, καθώς και οι κοινωνικο-οικονομικές συνιστώσες που ευνοούν την ανάπτυξη της εθελοντικής εργασίας στις σύγχρονες κοινωνίες. Τέλος, προτείνω βάσει ενός γενικότερου θεωρητικού σχήματος για την μη αμειβόμενη εργασία, έναν νέο ορισμό για την εθελοντική εργασία, που να ανταποκρίνεται με μεγαλύτερη ακρίβεια σε διαφορετικά θεσμικά και οικολογικά περιβάλλοντα.

- (2004), «**Εθελουφλώντας για τα Κίνητρα των Εθελοντών**», *Εθελοντική Έκφραση*, τ. 1, τευχ. 2, σ.σ. 13-14

Στο κείμενο υποστηρίζω πως απαραίτητη προϋπόθεση για το σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών ανάπτυξης στο χώρο του εθελοντισμού, είναι η παροχή κινήτρων προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες ανάγκες των εθελοντών.

- (2002), «**Ο Ρόλος των Ανθρωπιστικών Οργανώσεων του Τρίτου Τομέα στην Αντιμετώπιση του Κοινωνικού Αποκλεισμού**», στο Δ. Παπαδοπούλου (επιμ.), *Κοινωνικός Αποκλεισμός. Για τους Ανθρώπους που Παραμερίζουμε*, Θεσσαλονίκη: Αρμός, σ.σ. 73-81

Το κείμενο αναφέρεται στις δυνατότητες δράσης των ανθρωπιστικών οργανώσεων του τρίτου τομέα ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό. Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι μία πολυδιάστατη διαδικασία και αναγκαστικά οι λύσεις που προτείνονται δεν θα πρέπει να είναι μονοδιάστατες. Για να γίνει αντιληπτή αυτή διαδικασία, προτείνω ένα θεωρητικό σχήμα κατά το οποίο ο κοινωνικός αποκλεισμός ως θεωρητικός μηχανισμός, επιμερίζεται σε δύο επίπεδα: Το πρώτο, ως βάση, είναι το επίπεδο του «αντικειμενικού γνωρίσματος» (οικονομική κατάσταση, φύλο κ.α.) που οδηγεί σε περιορισμό ή αποκλεισμό από συγκεκριμένες προσωπικές και κοινωνικές δραστηριότητες. Το δεύτερο επίπεδο, ως υπερδομή, είναι η «νοητική κατασκευή» που συνυφαίνεται κοινωνικά στο «αντικειμενικό γνώρισμα» μέσα από πολυδιάστατες διαδικασίες και αμβλύνει ή μεγεθύνει τα φαινόμενα κοινωνικής αποστέρησης. Τα δύο επίπεδα ως σύστημα έχουν δύο λειτουργίες, μία οριζόντια και μία κάθετη και φυσικά μεταβάλλονται και τα δύο σε διαφορετικές χρονικές περιόδους και σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Βάσει της ανάλυσης, καταλήγω στην ουσιαστική καταλληλότητα του τρίτου τομέα στο επίπεδο της υπερδομής, αλλά και υπό συγκεκριμένες συνθήκες στις δυνατότητες παρέμβασής του στο επίπεδο της βάσης.

ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

(συνολικός αριθμός 59)

-«**Σύγχρονοι μετασχηματισμοί στο σχεδιασμό και στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας**», εισήγηση στο 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας: «Διαστάσεις, Δομές και Πρόσωπα της Φροντίδας», Διοργάνωση Επαρωγή Περιφέρεια Κρήτης, Χανιά 31- 1 Νοεμβρίου 2022

Το πεδίο της κοινωνικής φροντίδας συνιστά ένα διεπιστημονικό πεδίο σχεδιασμού και εφαρμογής. Τα τελευταία είκοσι περίπου χρόνια έχει μετασχηματιστεί σχεδόν σε κάθε

διάστασή του: Από τον ορισμό και τη διάγνωση των ανθρώπινων αναγκών μέχρι τον τρόπο που σχεδιάζονται οι παρεμβάσεις και τα εργαλεία εφαρμογής: Οριζόντια συνεργατικά μοντέλα, δικτυακές λογικές, συμπαραγωγή, ποιότητα υπηρεσιών, εργαλεία διοίκησης έργου, κοινωνικός σχεδιασμός είναι ορισμένες μόνον λογικές με τις οποίες έχουν συμβάλει ποικίλες και διαφορετικές, μέχρι πρότινος, επιστημονικές αφετηρίες. Εκτός από τις παραδοσιακές, αξιοποιείται πλέον η στρατηγική, η διοίκηση παραγωγικών μονάδων, η συστημική ανάλυση, η θεωρία των παιγνίων μέχρι και ο Μακιαβέλι(!). Τέλος, το κράτος αποτελεί έναν μόνον από τους συντελεστές που σχεδιάζουν και παρέχουν τις κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς όλοι πλέον οι τομείς της κοινωνίας συμβάλουν όλο και περισσότερο, σε μία διαδικασία μετάβασης από τον προνοιακό πλουραλισμό στην κοινωνία της πρόνοιας

Στην εισήγηση παρουσιάζονται οι κύριες πτυχές αυτών των εξελίξεων που συντελούνται στο δυτικό κόσμο και ο τρόπος με τον οποίο μετασχηματίζουν την κοινωνική φροντίδα.

-«Η ατομοκεντρική προσέγγιση του κοινωνικού αποκλεισμού και οι ανεπάρκειες σε επίπεδο σχεδιασμού πολιτικών ένταξης», εισήγηση στο 8^ο συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο ,13 -15 Οκτωβρίου 2022

Η έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού, κυρίως στην κοινωνιολογία και την κοινωνική πολιτική, ορίζεται και προσδιορίζεται ποικιλοτρόπως όπως π.χ. στη διάσταση αποστέρησης κοινωνικών δικαιωμάτων, διάρρηξης του κοινωνικού δεσμού ενώ σε άλλες περιπτώσεις με περισσότερο υλιστικές προσεγγίσεις συνδέοντάς τον με τη φτώχεια. Αν εστιάσουμε, με φορά από το μάκρο - στο μικρό κοινωνικό και εν τέλει στο ατομικό επίπεδο, θα διακρίνουμε ότι οι κοινωνικές κατηγορίες και τα άτομα που αναφερόμαστε στην ουσία συγκεντρώνουν λιγότερο ή περισσότερο μία σειρά αρνητικών κοινωνικών χαρακτηριστικών που χαρακτηρίζονται στη βιβλιογραφία ως “personal disadvantages”. Ο κοινωνικός αποκλεισμός σε αυτή την περίπτωση ορίζεται ως το αποτέλεσμα μίας πολυδιάστατης δυναμικής αλληλεπίδρασης των αρνητικών χαρακτηριστικών.

Υπό αυτό το πρίσμα, οι ομάδες στόχοι των ποικίλων πολιτικών ένταξης δεν αντιμετωπίζονται ως φορείς μίας σειράς σωρευμένων αρνητικών κοινωνικών χαρακτηριστικών που διαρκώς επιδεινώνονται, αλλά συνήθως ως φορείς του σημαντικότερου μειονεκτημάτος τους, το οποίο προσπαθούν να θεραπεύσουν. Επίσης, η αξιολόγηση του κύριου αρνητικού χαρακτηριστικού αντιμετωπίζεται σε κάποιο βαθμό στερεοτυπικά και σύμφωνα με τις κυρίαρχες αντιλήψεις και όχι από διάγνωση αναγκών.. Στην εισήγηση θα αναφερθούν μία σειρά από εμπειρικά παραδείγματα πολιτικών στη χώρα μας που τεκμηριώνουν τα ανωτέρω. Στην πραγματικότητα οι ανάγκες των ομάδων στόχων, αντιμετωπίζονται μονοδιάστατα και σε μεγάλο βαθμό με στερεοτυπικές αντιλήψεις στη

διάγνωση των αναγκών

-«Η υβριδοποίηση των οργανώσεων του Τρίτου Τομέα στα τέλη της ύστερης νεωτερικότητας και οι συνέπειες της», εισήγηση στο 8^ο συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 13 -15 Οκτωβρίου 2022

Στα τέλη της αποκαλούμενης συχνά και ως εποχής της ύστερης νεωτερικότητας οι ισοροπίες, τα νοήματα και οι κοινωνικοί σχηματισμοί επαναπροσδιορίζονται και μεταβάλλονται για να ανταποκριθούν σε νέες υπό διαμόρφωση συνθήκες. Η παραδοσιακή κορπορατιστική κοινοβουλευτική δημοκρατία ανταγωνίζεται την «κοινωνία των πολιτών». Με την πρώτη να χαρακτηρίζεται όλο και περισσότερο από την ανοχή των πολιτών και όχι την παραδοσιακά ισχυρή και ιδεολογικά χρωματισμένη συμμετοχή τους.

Στο πλαίσιο αυτό ο αποκαλούμενος Τρίτος Τομέας της κοινωνίας (οι ποικίλες Μη Κερδοσκοπικές – Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) εκλαμβάνεται συχνά πιο διασταλτικά συμπεριλαμβάνοντας και περισσότερο κερδοσκοπικούς προσανατολισμούς και αντίστοιχες οργανωσιακές μορφές που (κυρίως στην Ευρώπη) εμπεριέχονται στο περιεχόμενο της κοινωνικής οικονομίας . Πολλές Μ.Κ.Ο. έχουν συντηρητικοποιηθεί και έχουν απολέσει τη διάσταση του κοινωνικού κινήματος. Ο κυβερνητικός τομέας χρηματοδοτεί και επομένως διαμορφώνει και επηρεάζει ένα μεγάλο μέρος τους. Ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο μεγάλες Μ.Κ.Ο. αποτελούν πλέον πανίσχυρους θεσμούς που επηρεάζονται και διαπλέκονται με μεγάλες κερδοσκοπικές οργανώσεις και ιδρύματα. Οι ανωτέρω, ενδεικτικά αναφερόμενοι μετασχηματισμοί αναδιαμορφώνουν και σε πολιτικό και σε επιχειρησιακό επίπεδο την ιδιοσυστασία του αποκαλούμενου και ως θεσμοθετημένου πυλώνα της «κοινωνίας των πολιτών». Κατ' επέκταση και τη λειτουργία της Δημοκρατίας γενικότερα στο δυτικό κόσμο. Πως επηρεάζουν αυτές οι μεταβολές τις ίδιες τις Μ.Κ.Ο., τη λειτουργία της Δημοκρατίας και τα ανθρώπινα οικοσυστήματα; Ποιες δυναμικές και εξελικτικοί μετασχηματισμοί έχουν τεθεί σε λειτουργία και που οδηγούν; Η εισήγηση επικεντρώνεται στην ανάλυση των κυριότερων από αυτές και στις συνέπειες τους με έμφαση στη χώρα μας

-

-«Όχι άλλο Maslow. Από την κοινωνική θεωρία στο σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής», Εισήγηση στο 7^ο Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρίας, Διαδικτυακές Συνεδρίες, 23 -25 Σεπτεμβρίου 2020.

Στην εισήγηση παρουσιάζω αδημοσίευτα δεδομένα από υπερδεκαετή εμπειρική έρευνα που διεξάγω σε στελέχη του Δημοσίου Τομέα- στις κοινωνικές υπηρεσίες, και σε δημοσιευμένα στοιχεία εμπειρικών ερευνών. Από αυτά τεκμηριώνω ότι υπάρχει σοβαρή ασυνέχεια μεταξύ της κοινωνικής έρευνας και της αξιοποίησής της σε επίπεδο πολιτικού σχεδιασμού. Επίσης, σε δεοντολογική και όχι οντολογική αντιμετώπιση των ανθρωπίνων

αναγκών μέσα από παρωχημένα μοντέλα όπως της πυραμίδας των αναγκών του Maslow.

- **«Η Προτοβουλία για τη Δημιουργία της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών. Μία ιδέα για Κοινωνικό Σχεδιασμό. Ένας διπλός μηχανισμός για την Κοινωνική Μεταβολή».** Εισήγηση στο 6^ο Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας με τίτλο: *Η Κοινωνιολογία και ο Δημόσιος Ρόλος της στην Ελλάδα της Κρίσης*», Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 29-31 Μαρτίου 2018

Στις 9 Δεκεμβρίου 2009 πάνω από εκατό Μ.Κ.Ο. συνυπέγραψαν στην Παλαιά Βουλή την ιδρυτική διακήρυξη για τη Δημιουργία της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών. Μία πρωτοποριακή πρωτοβουλία με σκοπό την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών μέσα από τη δημιουργία ενός νέου πυλώνα δημοκρατίας, ως διεξόδου για την αντιμετώπιση των χρόνιων παθογενειών της ελληνικής κοινωνίας. Κύριοι άξονες ήταν η οριζόντια σύμπραξη των δημοσίου οφέλους Μ.Κ.Ο. σε συνάρτηση με τη δημιουργία μίας νέας κοινωνικής ηθικής «από τα κάτω» (το μανιφέστο των κοινωνιστών). Στην εισήγηση θα παρουσιαστούν, δια μίας οικοσυστημικής προσέγγισης, οι κύριοι μηχανισμοί και προσανατολισμοί αλλά και πως θα μπορούσε να εφαρμοστεί σήμερα προς όφελος της Ελληνικής κοινωνίας.

- **«Η καθοριστική σημασία της Κοινωνίας των Πολιτών και του Τρίτου Τομέα για την προστασία της Τρίτης Ηλικίας»**, εισήγηση στη Διημερίδα: «Πόλεις φιλικές προς την τρίτη ηλικία», Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, 21-22 Ιουνίου 2018.

Στην εισήγηση σκιαγραφώ το ρόλο που χρειάζεται να αναλάβει ο Τρίτος Τομέας και η κοινωνία των πολιτών σε συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες, για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ενσωμάτωσης της τρίτης ηλικίας στο κοινωνικό και πολιτισμικό γίνεσθαι, ως προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός φιλικού περιβάλλοντος για τη διαβίωση.

- **«Ο ρόλος των μη κερδοσκοπικών – μη κυβερνητικών οργανώσεων στις σύγχρονες δημοκρατίες και στο μετασχηματισμό του κοινωνικού κράτους»**, Διάλεξη κατόπιν πρόσκλησης στον «κύκλο Δημοκρατικών Συναντήσεων», Αθήνα: Κέντρο Ερευνών «Δημόκριτος», 11 Ιουνίου 2016

Οι μη κερδοσκοπικές – μη κυβερνητικές οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.) αποτελούν τον θεσμοθετημένο πυλώνα της κοινωνίας των πολιτών. Στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες, αναπληρώνουν σε σημαντικό βαθμό τα ελλείμματα δημοκρατίας ενώ παράλληλα συμπληρώνουν ή υποκαθιστούν λειτουργίες που παλαιότερα κάλυπτε το κοινωνικό κράτος, η οικογένεια και τα συγγενικά δίκτυα. Ωστόσο, ειδικά στη χώρα μας επικρατεί

γενικευμένη σύγχυση ως προς την ιδιοσυστασία τους, τους σκοπούς που επιδιώκουν, όπως και τη γενικότερη συμβολή τους στην κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη. Με αποτέλεσμα να επικρατούν ισχυρά στερεότυπα, ιδεοληψίες και παραμορφωτικά πρίσματα ανάλυσης σε βαθμό στιγματισμού τους κατά τα τελευταία χρόνια. Ποια είναι η πραγματικότητα; Ποια είναι τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία της παρέμβασής τους; Και ποιος είναι ο ρόλος τους σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης;

- «Η Προβληματική Πολιτική Κοινωνία και η Αδύναμη Κοινωνία των Πολιτών: Μία Οικοσυστημική Προσέγγιση της Κρίσης στην Ελλάδα. Που και πώς να Αναζητήσουμε τις Λύσεις»; Εισήγηση στο 5^ο συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρείας, Αθήνα, 10-12 Δεκεμβρίου, 2015

Τα αφηγήματα των αιτιών της κρίσης που κυριάρχησαν στη δημόσια σφαίρα κατά τα προηγούμενα έξι χρόνια επικεντρώνονταν στην οικονομία και στην πολιτική. Το ίδιο και οι προτεινόμενες λύσεις. Η διάσταση του «κοινωνικού», με την έννοια των μορφών και της ιδιοσυστασίας των θεσμοποιημένων κοινωνικών σχέσεων, έλαβαν εντυπωσιακά υποδεέστερη και αποσπασματική σημασία. Ήταν σχεδόν ένα ζήτημα ταμπού. Καθώς έθιγε τις κυρίαρχες στερεοτυπικές αντιλήψεις περί της ελληνικής κουλτούρας και νοοτροπίας.

Το πανίσχυρο διαχρονικό στερεότυπο «τα πάντα είναι πολιτική», άρα μέσω της πολιτικής (και των πολιτικών) πρέπει αναζητήσουμε λύσεις, αποδεικνύεται κάθε ημέρα πρακτικά αδιέξοδο: Από τη λειτουργία και την αδυναμία των πολιτικών κομμάτων, μέχρι την ανεπάρκεια των «μεγάλων ιδεολογιών» να δώσουν απαντήσεις. Η πολιτική κοινωνία (με την ευρύτερη έννοια που συμπεριλαμβάνει πολιτικούς θεσμούς, ιδεολογίες και συναφείς πρακτικές) ως γνωστόν κατισχύει της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα μας. Με τη δεύτερη, κατά γενική μάλλον ομολογία, αδύναμη και εξαρτημένη σε μεγάλο βαθμό από την πολιτική κοινωνία.

Από την άλλη πλευρά ο «οικονομισμός των πάντων», εξηγούσε την κρίση ως ζήτημα δεικτών, ανταγωνιστικότητας και πλείστων άλλων όρων και εννοιών, με τις οποίες σχεδόν εξοικειώθηκε ο μέσος τηλεθεατής κατά τα χρόνια της κρίσης.

Το πρόβλημά μας ήταν και είναι πολιτικό και οικονομικό; Στην εισήγηση θα τεκμηριωθεί ότι ήταν πρωτίστως κοινωνικό. Και αυτό γιατί οι προηγούμενες διαστάσεις αυτονομήθηκαν και έγιναν υπερτροφικές λόγω της αδυναμίας του κοινωνικού, με την έννοια της αδυναμίας ή ανυπαρξίας μίας κοινωνικής ηθικής, όπως και των αντίστοιχων κοινωνικών θεσμών. Αυτό τεκμηριώνεται από πλείστους κοινωνικούς δείκτες, όπως η «φτώχεια» σε κοινωνικό κεφάλαιο, η καχυποψία έως στιγματισμός των Μ.Κ.Ο., του εθελοντισμού και γενικότερα της κοινωνικής ευθύνης και συμμετοχής του πολίτη.

Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστεί ένας μηχανισμός (σαφής και τεκμηριωμένος), για το πώς η κοινωνική διάσταση μπορεί να ενδυναμωθεί, και εντέλει να αποτελέσει ανάχωμα στην υπερτροφία των άλλων και (γιατί όχι;) έναν από τους κύριους συντελεστές ανάσχεσης της κρίσης.

- **«Μοντέλα δικτύωσης των φορέων Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας»**, Εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην Ημερίδα: Κοινωνική Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα. Οι Κρίσιμες Επιστημονικές Προκλήσεις, Περιφέρεια Αττικής, 24 Νοεμβρίου 2015

Στην εισήγηση παρουσιάζω τα μοντέλα και τις πρακτικές δικτύωσης των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων και άλλων μορφών κοινωνικών επιχειρήσεων και τους τρόπους που δύναται να αναπτυχθούν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με σκοπό τη δημιουργική τους ανάπτυξη και συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο.

- **«Η Διασύνδεση Δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας στο Οικοσύστημα του Δήμου Αθηναίων**, Εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: «Η ανάπτυξη Τοπικών Στρατηγικών Κοινωνικής Καινοτομίας σε περιόδους ύφεσης» Αθήνα, Ξενοδ. Electra Palace, Συνδιοργάνωση ΕΚΚΕ, ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΤΕΙ Αθήνας, 23 Οκτωβρίου 2015

Στην εισήγηση παρουσιάζω τους στρατηγικούς προσανατολισμούς διασύνδεσης της Ε.Κ.Ε. με τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις στο δήμο Αθηναίων. Σκοπός είναι η ανάπτυξη καινοτομικών μεθόδων παρέμβασης για την αντιμετώπιση της ύφεσης.

- **«Κοινωνία των Πολιτών, Μ.Κ.Ο. και Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Το περιεχόμενο, η διασύνδεση, και η συμβολή τους στην κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο»**, Εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Νέοι Ευρωπαίοι προωθούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα, Πνευματικό Κέντρο Αγίου Στεφάνου, Δήμος Διονύσου, 11 Ιουνίου 2015

Στην εισήγηση προσδιορίζω το ακριβές περιεχόμενο όρων και εννοιών, και πως οι αντίστοιχοι θεσμοί και οργανωσιακές μορφές μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο.

- **«Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Ε.Κ.Ε. στο Δήμο της Αθήνας»**, Εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Κοινωνική Υπευθυνότητα για το Αύριο

της Επιχειρηματικότητας του Δήμου Αθηναίων», Συνδιοργάνωση ΕΚΚΕ, ΤΕΙ Αθήνας, ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, 27 Μαΐου 2015

Στην εισήγησή μου παρουσιάζω εμπειρικά δεδομένα από την έρευνα που εκπόνησα στις Κοινωνικές Συνεταιριστικές .Επιχειρήσεις. που έχουν την έδρα τους στον Δήμο Αθηναίων

- **«Η Κοινωνική Οικονομία ως Σύγχρονος Πυλώνας της Κοινωνικής Πολιτικής: Θεωρητικοί Προβληματισμοί και Εμπειρικά Δεδομένα»**, Εισήγηση στο 5^ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο της Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο, 8-10 Μαΐου 2014

Η κοινωνική οικονομία προβάλλεται τα τελευταία χρόνια σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο ως μία σύγχρονη διέξοδος στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Συμβατή με τις κυρίαρχες αντιλήψεις αναφορικά με τις ενεργητικές μορφές απασχόλησης, ιδεολογικά αποδεκτή από τη νέα αριστερά ως πρακτική απεξάρτησης από τη λογική της καπιταλιστικής αγοράς και συχνά ως εργαλείο χειραφέτησης της εργατικής τάξης. Πέρα από τις ιδεολογικές αντιλήψεις, πώς λειτουργεί πραγματικά ως εργαλείο σχεδιασμού και άσκησης κοινωνικής πολιτικής; Η εισήγηση επικεντρώνεται στο ρόλο της κοινωνικής οικονομίας με έμφαση στις Κοιν.Σ.Ε.Π. στα πεδία της απασχόλησης και της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών

- **«Ο Τρίτος Τομέας στην Πολιτική Οικονομία: Μπορεί να Συμβάλει στην Ανάπτυξη της χώρας μας; Αν ναι, με ποιον τρόπο»**; Εισήγηση στο 3^ο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Οικονομίας, Πάτρα: Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Πανεπιστήμιο Πανεπιστημίου Πατρών, 14-15 Ιανουαρίου 2014

Η εισήγηση επικεντρώνεται σε τρεις άξονες:

- Στα κύρια σημεία της οικονομικής θεωρίας που τεκμηριώνουν την ύπαρξη και τις λειτουργίες που επιτελεί ο Τρίτος Τομέας στις σύγχρονες μικτές οικονομίες
- στο μέγεθος την ανάπτυξης στον δυτικό κόσμο
- και στις δυνατότητες συμβολής του στην ελληνική οικονομία

Η κύρια θέση που τεκμηριώνεται είναι ότι η υπέρβαση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα δεν είναι εφικτή αν δεν δημιουργηθεί ένας εύρωστος Τρίτος Τομέας με ευεργετικές συνέπειες τόσο στην οικονομία και στην απασχόληση, όπως και στον εκδημοκρατισμό της. Σε αυτό το πλαίσιο θα προταθούν συγκεκριμένες και σαφείς κατευθύνσεις πολιτικού σχεδιασμού.

- **«Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τρίτος Τομέας και Κοινωνία των Πολιτών»** Εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Η Αυτοδιοίκηση μπροστά στις προκλήσεις της νέας εποχής», Αθήνα: Ξενοδοχείο Park, Δημοκρατική Αριστερά, 21 Νοεμβρίου 2013

Στα σημερινά αδιέξοδα δεν χρειάζεται μόνον να αλλάξουμε τις αντιλήψεις και τις στάσεις μας, αλλά να επαναπροσδιορίσουμε από την αρχή τον ίδιο τον τρόπο που σκεφτόμαστε. Για αυτό πρέπει πρώτα να αντιμετωπίσουμε τις ιδεοληψίες μας: Δεν είναι «τα πάντα πολιτική» ούτε είναι «τα πάντα οικονομία». Τα πάντα είναι κοινωνία (ευρύτερη και τοπική). Η πολιτική και η οικονομία αποτελούν απλώς τα μέσα για να ευημερήσει η κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό οι λύσεις θα προκύψουν εφόσον επαναδιατυπώσουμε τη θεμελιώδη ερώτηση: Το «τι μπορεί να κάνει η τοπική αυτοδιοίκηση» ήταν πάντοτε μία λάθος ερώτηση. Η ουσιαστική είναι «τι μπορεί να κάνει η τοπική κοινωνία» και, στο πλαίσιο αυτό, «ποιος είναι ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης»;

Πρακτικά αυτό σημαίνει δημοκρατικός πλουραλισμός στη λήψη και στην παρακολούθηση των αποφάσεων, και αφετέρου δίκτυα συμπαραγωγής για την υλοποίησή τους. Δηλαδή η αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων ανθρωπίνων και υλικών πόρων στη βάση της ουσιαστικής καταλληλότητας, και η σύνθεσή τους στις αποδοτικότερες δυνατές μορφές. Το αποτέλεσμα θα είναι η δημιουργία μίας πραγματικής κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης «από τα κάτω», μη την ουσιαστική συμβολή μίας ενδυναμούμενης κοινωνίας των πολιτών.

- **“The Greek Reality: Facts, Considerations and Dilemmas on Youth Employability Potential”**, Speech as an Expert in Urban Solutions, Greek National Agency for the Youth in Action, SALTO Inclusion RC and Supported by the U.K. and Polish National Agency, Athens: Novotel Hotel, 15-19 October 2013

My speech focuses on the problems that face young people in labor market in Greece. I present social, economic and physiological factors and indicators to describe the obstacles on youth employability and entrepreneurship potentials (such as low levels of social trust and social capital, corruption etc). The conclusion is that in contemporary Greece there are many negative socio-economic factors that constitute a problematic ecosystem for the growth of youth employability potentials.

- **«Μ.Κ.Ο.: Πως «στραγγαλίστηκε» η Οργανωμένη Κοινωνία των Πολιτών στην Ελλάδα. Υπάρχει Λύση; Και όμως Υπάρχει»**, εισήγηση στο 2^ο συνέδριο Πολιτικής και Θεσμών: Κέντρο Ανάλυσης Δημόσιας Πολιτικής και Θεσμών του Παντείου

Πανεπιστημίου και Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΑΤΕΙ Καλαμάτας, Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο, 13-15 Δεκεμβρίου 2012

Η εισήγηση αναφέρεται στον τρόπο που αναπτύχθηκαν οι Μ.Κ.Ο., η συμβολή τους, αλλά και πως απαξιώνονται και γιατί. Ωστόσο, δεν περιορίζεται στην ανάγνωση του προβλήματος, αλλά προτείνονται και δύο καινοτομικές, σαφείς και επεξεργασμένες λύσεις που έχουν τη δυνατότητα να προκαλέσουν αλυσιδωτές αντιδράσεις με σκοπό τόσο τη δημιουργία μίας υγιούς κοινωνίας των πολιτών, όσο και γενικότερες ευεργετικές επιδράσεις για την αναγέννηση της παρακμασμένης ελληνικής κοινωνίας: Τη δημιουργία της «Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών», και μίας νέας κοινωνικής ηθικής που θα δημιουργηθεί συλλογικά και «από τα κάτω»

- **«Ο Ραγδαίος Κοινωνικο-πολιτισμικός Μετασχηματισμός της Ελληνικής Κοινωνίας ως Συνέπεια της Οικονομικής Κρίσης. Οι νέες Προκλήσεις για τις Μ.Κ.Ο.»**, ομιλία κατόπιν πρόσκλησης στο: «Οι προκλήσεις στα Αστικά Κέντρα», Γ. Γ. Νέας Γενιάς, Αθήνα: Ξενοδ. President, 5-7 Νοεμβρίου 2012

Στην ομιλία μου ανέπτυξα εν συντομία τα σύγχρονα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα λόγω της οικονομικής Κρίσης. Ανέλυσα και έδωσα έμφαση στα πεδία παρέμβασης, στον σχεδιασμό των απαιτούμενων πολιτικών και στις μορφές παρέμβασης των Μ.Κ.Ο.

- **«Η Ενδυνάμωση της Κοινωνίας των Πολιτών ως η Μοναδική Διέξοδος στη Συστημική Κρίση»**, εισήγηση στην ημερίδα με τίτλο: «Κοινωνία των Πολιτών: Μπορεί να είναι η Απάντηση στην Κρίση»; Μ.Κ.Ο. Φεστιβάλ Εθελοντισμού Χωρίς Σύνορα: Ευρωπαίος Πολίτης-Ενεργός Πολίτης, Αθήνα, ξενοδ. Hilton, 17 Δεκεμβρίου 2011

Στην αρχική τοποθέτηση, στηρίζω την άποψη ότι η κοινωνία των πολιτών έχει μία διπλή φύση: Αφενός υποκαθιστά τις ανεπάρκειες της αγοράς και του κράτους στην παροχή δημόσιων και συλλογικών αγαθών (μέσω του Τρίτου Τομέα), και αφετέρου, έχει τη δυνατότητα να μετασχηματίσει τις κοινωνίες, μέσω ανοιχτών δημοκρατικών θεσμών, όπως και να παράξει κοινωνικά αντισώματα με κύριο σκοπό την καταπολέμηση της διαφθοράς και του ατομισμού (χαρακτηριστικά που παρουσιάζονται έντονα στην Ελληνική Κοινωνία). Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζω δύο κύριους μηχανισμούς-κλειδιά, για την ενδυνάμωσή της στην Ελλάδα. Τη δημιουργία μίας νέας κοινωνικής ηθικής (βασισζόμενος στο μανιφέστο των κοινωνιστών) και τη δημιουργία της «Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών».

- **«Κοινωνικός μετασχηματισμός και κοινωνία των πολιτών στην Ελλάδα»**, εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Όλοι μαζί μπορούμε καλύτερα», Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και Δίκτυο Εθελοντισμού Κρήτης, Χανιά, 18 Ιουλίου 2011.

Η εθελοντική και μη κερδοσκοπική δραστηριότητα σύμφωνα με έρευνες σε παγκόσμιο επίπεδο είναι άμεσα συνυφασμένες με την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την ανάπτυξη της κοινωνικής εμπιστοσύνης, τη συσσώρευση κοινωνικού κεφαλαίου. Η μη ευρεία διάδοση του εθελοντισμού στη χώρα μας είναι ο «χαλαρός κρίκος» σε αυτή την αναπτυξιακή αλυσίδα. Καινοτόμες και ελπιδοφόρες πρωτοβουλίες όπως του Δικτύου Εθελοντισμού Κρήτης και η δικτύωση και συνεργασία σε ισότιμο και οριζόντιο επίπεδο μεταξύ των οργανώσεων σε εθνικό επίπεδο μέσω της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών, δύνανται να πυροδοτήσουν τις αλυσιδωτές αντιδράσεις για μία κοινωνία υπεύθυνων και ενεργών πολιτών.

- **«Προβλήματα και Αντιξοότητες για την ανάπτυξη του Τρίτου Τομέα στην Ελλάδα»**, εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Εθελοντισμός, κοινωνικές οργανώσεις: Νέες προκλήσεις, νέα πλαίσια πολιτικής, με την ευκαιρία του 2011: Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού, Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα, Αθήνα, 23 Ιουνίου, 2011

Στην εισήγησή μου αναφέρομαι σε δεδομένα και αντιξοότητες στην ανάπτυξη του εθελοντισμού στην Ελλάδα, στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης. Ασκώ κριτική στις αποτυχημένες πολιτικές κρατικιστικού τύπου που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια και προτείνω νέες πολιτικές κατευθύνσεις για την ανάπτυξη του Τρίτου Τομέα συνολικά.

- **«Κοινωνική Οικονομία: Παγίδες και Διλήμματα»**, εισήγηση στο Συνέδριο: «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Κοινωνικές Επιχειρήσεις», Athens Information Technology, Παιανία, Αθήνα, 30 Μαΐου 2011

Στην εισήγησή μου αναλύω την έννοια της κοινωνικής οικονομίας, και δίδω έμφαση στις δύο κύριες και πολύ διαφορετικές οργανωσιακές μορφές που τις συνθέτουν: Τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και τους συνεταιρισμούς. Τεκμηριώνω ότι οι συνεταιρισμοί δραστηριοποιούνται σε αγορές όπως και ο επιχειρηματικός τομέας, ενώ οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κύρια σε ημι- αγορές ή μη-αγορές. Για αυτό το λόγο, είναι εσφαλμένη η αντίληψη ότι η κοινωνική οικονομία αποτελεί ένα

συνεκτικό πεδίο τόσο για την επιστήμη όσο και για τη χάραξη αποτελεσματικής πολιτικής στη χώρα μας.

- Εισήγηση, Συμπεράσματα και Συντονισμός στην Ημερίδα: «**Ανοιχτός Διάλογος για Νέους που Διαβιούν σε Κλειστά Ιδρύματα**», Μ.Κ.Ο. Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού «Αθηνά»: Αμφιθέατρο Πνευματικού Κέντρου Δήμου Αθηναίων, Πέμπτη 31 Μαρτίου 2011

Στη συμβολή μου υποστηρίζω ότι οι φυλακές οφείλουν να αποτελούν ένα μέρος της κοινωνίας, που οφείλουμε να το προσεγγίζουμε πολυδιάστατα και πολυτομεακά. Το κράτος δεν είναι το μόνο υπεύθυνο για τη λειτουργία τους, αλλά ολόκληρη η κοινωνία στη βάση της «ουσιαστικής καταλληλότητας»/

- **Δημιουργία Θεσμικού Πλαισίου για τις Μ.Κ.Ο.**, Εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων, Βουλή των Ελλήνων, 22 Φεβρουαρίου 2011.

Στην εισήγησή μου ενώπιον της επιτροπής υποστηρίζω την ιδέα της αυτορρύθμισης, αλλά και τον ελεγκτικό μηχανισμό, και όχι παρεμβατικό που οφείλει να έχει το κράτος. Σχετικά με τη διαφθορά στο πεδίο των Μ.Κ.Ο. υποστηρίζω ότι πέραν της παραδειγματικής τιμωρίας όσων δυσφημίζουν τον χώρο του Τρίτου Τομέα, οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις συμπληρώνουν τις ανεπάρκειες του κράτους και της αγοράς σε συλλογικά και δημόσια αγαθά, ειδικά στο πεδίο της κοινωνικής πρόνοιας. Αν δεν υποστηριχτεί ο υγιής Τρίτος Τομέας στη χώρα μας ελλοχεύει ο κίνδυνος εξαθλίωσης και αποκλεισμού ειδικών κοινωνικών κατηγοριών που εξαρτώνται από τις παρεμβάσεις των Μ.Κ.Ο.

-«**Ο Κοινωνικός Αποκλεισμός στην Ελληνική Κοινωνία. Θεωρητική Προσέγγιση και Εμπειρικά Δεδομένα**», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην Ημερίδα: «Δικαίωμα στη Διαφορά. Όχι στον Ρατσισμό και στον Κοινωνικό Αποκλεισμό», Κορυδαλλός, 21 Μαρτίου 2010.

Στην εισήγηση παρουσιάζω ένα θεωρητικό πλαίσιο για τον κοινωνικό αποκλεισμό, βασισμένο στη θεωρία που έχω αναπτύξει σε προηγούμενη επιστημονική μου δημοσίευση. Επιπλέον, παρουσιάζω δεδομένα από δικές μου και άλλες έρευνες πεδίου που αφορούν στις διαστάσεις και τις μορφές αποκλεισμού στην ελληνική κοινωνία.

-«**Κοινωνία των Πολιτών και Μετανάστευση. Η Διπλή Συμβολή των Οργανώσεων του Τρίτου Τομέα**», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην Πανευρωπαϊκή

Συνδιάσκεψη: «Καλές Πρακτικές ως προς τον Εθελοντισμό με στόχο την Ενδυνάμωση των Μεταναστών», Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Αθήνα, Divani Palace, 10-11 Δεκεμβρίου 2009

Το μεταναστευτικό φαινόμενο στις ημέρες μας αποτελεί για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες μία πραγματικότητα που έχει πολλές όψεις: Είναι ταυτόχρονα πολιτικό, οικονομικό και πολυδιάστατα κοινωνικό ζήτημα.

Οι μη κερδοσκοπικές –μη κυβερνητικές οργανώσεις, ως η θεσμοποιημένη έκφραση της κοινωνίας των πολιτών, έχουν την δυνατότητα να συμβάλλουν καθοριστικά σε δύο επίπεδα: Στην πολυδιάστατη παροχή προνοιακών κυρίως υπηρεσιών προς τους μετανάστες, καθώς διαθέτουν μία σειρά από συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τις κρατικές υπηρεσίες, και σε επίπεδο κοινωνικών αναπαραστάσεων, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικότερα τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις των πληθυσμών της χώρας υποδοχής, προωθώντας την ομαλή ενσωμάτωση των μεταναστών ταυτόχρονα με την κοινωνική συνοχή.

-«Η Αναγκαιότητα της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών για την Ελληνική Κοινωνία», κύριος ομιλητής στην Τελετή Ιδρυτικής Διακήρυξης της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών, Αθήνα, Παλαιά Βουλή, 9 Δεκεμβρίου 2009.

Η ομιλία μου στην ιδρυτική διακήρυξη αφορούσε στη φιλοσοφία, στον τρόπο λειτουργίας και τους στόχους της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών. Προτείνω ότι η Βουλή της Κοινωνίας των Πολιτών αποσκοπεί στην υπογραφή ενός νέου κοινωνικού συμβολαίου, όχι μεταξύ «αρχόντων και αρχόμενων», αυτή την εποχή, Αλλά από «άνθρωπο σε άνθρωπο». Στη συνέχεια 110 Μη Κυβερνητικές Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις υπέγραψαν την Ιδρυτική Διακήρυξη.

-«Οι Δυνατότητες Ενσωμάτωσης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων Μέσω της Αγοράς Εργασίας», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: Πολυπολιτισμικές Επιχειρήσεις και Διαφορετικότητα, Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, Τιτάνια, 9 Νοεμβρίου 2009

Στην εισήγηση παρουσιάζω τα αποτελέσματα της έρευνας που εκπόνησα για τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ειδικών κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα «προσωπικά μειονεκτήματα» (personal disadvantages). Συμπερασματικά καταλήγω ότι σε μία απαιτητική και άκρως ανταγωνιστική αγορά εργασίας, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης, οι εργοδότες τείνουν να επιλέγουν εργαζόμενους μέσα από ένα ορθολογικό πρίσμα επιλογής που λίγο έχει να κάνει με τα κοινωνικά στερεότυπα που

αναπτύσσονται και περισσότερο με την εκτιμώμενη αποδοτικότητα κάθε υποψηφίου για κάθε θέση στην αγορά εργασίας.

-«Εναλλακτικές Μορφές Οργάνωσης στην Παροχή Υπηρεσιών Υγείας σε Τοπικό Επίπεδο. Ο Ρόλος των Κοινωνικών Δικτύων», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην διημερίδα: Η Υγεία στην Δυτική Αθήνα: Στο Επίκεντρο ο Πολίτης, Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας, Κ.Υ.Β.Ε. Περιστερίου, 18 Ιουνίου 2009

Η επιτυχής προσαρμογή στην αντιμετώπιση των σύγχρονων πολυδιάστατων αναγκών σε τοπικό επίπεδο, προϋποθέτει μία νέα φιλοσοφία στη σύνθεση των διαθέσιμων ανθρωπίνων και υλικών πόρων: Αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, μείωση του κόστους, ουσιαστική καταλληλότητα, ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις ανάγκες των πολιτών αποτελούν τις διαστάσεις-κλειδιά για την επιτυχία. Στο πλαίσιο αυτό, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει το ρόλο του συντονιστή που εντοπίζει τις ανάγκες, κινητοποιεί, συνθέτει και ενδυναμώνει τις δυνάμεις της τοπικής κοινωνίας, αξιοποιώντας δημιουργικά τις δυνατότητες του τρίτου τομέα και του τομέα της αγοράς.

-«Η Αξία του Εθελοντισμού και οι Δυνατότητες της Κοινωνίας των Πολιτών στη Σύγχρονη Κοινωνία», εισήγηση στην Ημερίδα: «Προστατεύω τον Εαυτό μου και τους Άλλους», Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, Ν.Ε.Λ.Ε., ΤΕΙ Μεσολογγίου, ΠΡ.Ο.ΤΕ.Κ.Τ.Α. Μεσολόγγι, 29 Μαΐου 2009.

Στην ημερίδα αναδεικνύω τις δυνατότητες ανάπτυξης και τη σημασία δημιουργίας μίας πραγματικής κοινωνίας των πολιτών, ως αναγκαιότητα για τη δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου και την οικονομική ανάπτυξη της Ελληνικής Κοινωνίας.

-«Οι Κοινωνικές Συνέπειες της Οικονομικής Κρίσης», εισήγηση στην ημερίδα: Αντιμέτωποι με την Οικονομική Κρίση. Οι Τοξικές Συνέπειες και το Ψυχικό τους Κόστος, Αθηνά Μ.Κ.Ο. Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού, Ελληνικό, 5 Απριλίου 2009.

Στην εισήγηση μου υποστηρίζω ότι προηγείται της οικονομικής κρίσης μία μακροχρόνια «κοινωνική κρίση», που αντανακλάται σε θεσμούς, κοινωνικές σχέσεις, ακόμα και στον τρόπο που αντιλαμβάνεται κάθε άνθρωπος την ατομικότητά του, τους στόχους και τα όνειρά του. Η οικονομική κρίση έρχεται να μεγεθύνει τις κοινωνικές συνέπειες, ειδικά για τις κατηγορίες του πληθυσμού που βιώνουν ή απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

- Κύριος ομιλητής στην ημερίδα με τίτλο: **«Η Κοινωνία των Πολιτών Οργανώνεται»**,
Πρωτοβουλία για τη Δημιουργία της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών, Μ.Κ.Ο.
«Αθηνά» Αθήνα, Hilton, 21 Δεκεμβρίου 2008

Στην ομιλία μου αναπτύσσω τις λογικές και τους στόχους δημιουργίας της Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών στην Ελλάδα. Τον τρόπο που θα λειτουργήσει ο νέος θεσμός και τις ωφέλειες για την ελληνική κοινωνία.

- Συμμετοχή σε Στρογγυλό τραπέζι με τίτλο: **«Η Οικονομία σε Κρίση, η Κοινωνία σε Μετάβαση. Ο Ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών και του Τρίτου Τομέα»**. Μ.Κ.Ο. Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού «Αθηνά», Φεστιβάλ Εθελοντισμού Χωρίς Σύνορα 2008-2009, Αθήνα, Hilton, 20 Δεκεμβρίου 2008

Στην ομιλία μου δίδω έμφαση στις κοινωνικές συνέπειες από την οικονομική κρίση, με ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της κοινωνίας των πολιτών στην αντιμετώπιση χρόνιων δομικών προβλημάτων της ελληνικής κοινωνίας: Την διαφθορά στον κρατικό τομέα, και την ελεύθερη-ασύδοτη λειτουργία της αγοράς

-**«Η Λογική και οι Μέθοδοι Παρέμβασης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση Ατόμων που Απειλούνται με Κοινωνικό Αποκλεισμό»**, εισήγηση κατόπιν πρόκλησης στην ημερίδα: Εργασιακό Stress, ψυχοσωματική Υγεία και ο Ρόλος του Εθελοντισμού στον Εργασιακό Χώρο, ΑΜΚΕ ΙΑΣΙΣ, Αθήνα, Hilton, 20 Δεκεμβρίου 2008

Στην εισήγησή μου επικεντρώνομαι στη λογική παρέμβασης για τα άτομα που απειλούνται ή βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές που απαιτούνται οφείλουν να σχεδιάζονται ατομοκεντρικά λαμβάνοντας υπόψη ότι αντιμετωπίζουμε μία πολυδιάστατη διαδικασία, συνεπώς και οι λύσεις οφείλουν να είναι πολυδιάστατες για να έχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα την κοινωνική ένταξη των ατόμων-στόχων της παρέμβασης.

-**«Κοινωνικός Σχεδιασμός και Κοινωνικά Δίκτυα: Το Μοντέλο Παρέμβασης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση των Νέων»**, εισήγηση στην ημερίδα: Νέοι σε Αδιέξοδο, Νέοι σε Κίνδυνο. Πολιτικές Κοινωνικής Ενσωμάτωσης σε Τοπικό Επίπεδο», Μ.Κ.Ο. Κοινωνικής Παρέμβασης και Σχεδιασμού «Αθηνά», Δήμος Ταύρου, 3 Νοεμβρίου 2008

Η δημιουργία δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης σε τοπικό επίπεδο συμβάλλει πολυδιάστατα στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα όταν αφορούν σε ευπαθείς κοινωνικές κατηγορίες του πληθυσμού. Στο πλαίσιο της εισήγησης

παρουσιάστηκε το μοντέλο κοινωνικού σχεδιασμού - παρέμβασης στον Δήμο Ταύρου, που έχει ως σκοπό τη δημιουργία δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης για την ενσωμάτωση των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο.

-«Κοινωνική Ενσωμάτωση των Α.με.Α μέσω της Ένταξής τους στην Αγορά Εργασίας», εισήγηση κατόπιν πρόκλησης στην ημερίδα: «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις σε μία Κοινωνία Ανισοτήτων. Και μετά τι;», Αθήνα, Δημοτικό Κέντρο Δήμου Ελληνικού, «Ερμής», 24 Νοεμβρίου 2007.

Στην Εισήγηση προσεγγίζω το πρόβλημα της ενσωμάτωσης των ΑμεΑ στην κοινωνία δια μέσου της αγοράς εργασίας στην Ελλάδα, από την πλευρά των στερεοτύπων που έχουν αναπτυχθεί στο κοινωνικό σώμα σε σχέση με τις δυνατότητές τους, όπως και στο θετικό ρόλο που δύναται να αναλάβει η σύγχρονη κοινωνία των πολιτών. Δίδω ιδιαίτερη έμφαση στις προοπτικές που διανοίγονται και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας, συνθέτοντας τις δυνατότητες και των τριών τομέων της κοινωνίας (κράτος, αγορά, κοινωνία των πολιτών) για την ανάπτυξη νέων θέσεων εργασίας.

-«Οι Δυνατότητες Κοινωνικής Ένταξης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων μέσω του Τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Αναπηρία και Εργασία», Αθήνα, Ε.ΨΥ.Μ.Ε., Απόλλων, 7 Μαρτίου 2007

Στην εισήγηση παρουσιάζω τις ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης ειδικών κοινωνικών κατηγοριών που βιώνουν ή απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρήσεων σε τοπικό επίπεδο με τη σύμπραξη δημοσίων, επιχειρηματικών και μη κερδοσκοπικών οργανισμών. Υποστηρίζω ότι σε κάθε τοπική κοινωνία υπάρχουν ανάγκες που δεν καλύπτονται ικανοποιητικά από το κράτος και την αγορά. Οι ανάγκες αυτές είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν από της σύνθεση ποικίλων οργανωσιακών μορφών των τριών τομέων της κοινωνίας επιτυγχάνοντας τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

-«Κοινωνική Οικονομία και Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες», εισήγηση στην ημερίδα: «Υποστήριξη Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων στην Αγορά Εργασίας», Αθήνα, Hilton, 21 Ιανουαρίου 2007

Οι Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες αποτελούν ένα πολυδιάστατο φάσμα ενεργειών με τελικό στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση. Σ' αυτή τη διάσταση οι οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας λειτουργούν σε δύο επίπεδα: Αφενός

δύναται να απορροφήσουν στο δυναμικό τους άτομα που απειλούνται από μακροχρόνια ανεργία, αφετέρου λειτουργούν ως πλαίσια που παρέχουν υπηρεσίες συνοδείας με στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση.

-«Ο Τομέας της Κοινωνικής Οικονομίας και οι Προοπτικές Απασχόλησης», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Ο Ρόλος, το Πλαίσιο, οι Προοπτικές και η Συμβολή των Μ.Κ.Ο. στην Απασχόληση στον Τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας», Μη Κυβερνητική Προοπτική, ξενοδ. Τιτάνια, 20 Δεκεμβρίου 2006

Στην εισήγηση παρουσιάζω δεδομένα από την απασχόληση στις οργανώσεις του τρίτου τομέα στη χώρα μας και διεθνώς. Παρότι ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας είναι λιγότερο ανεπτυγμένος σε σχέση με άλλες σύγχρονες κοινωνίες, υπάρχουν ενδείξεις ότι στην Ελλάδα υπάρχει αναλογικά μεγάλη ζήτηση σε σχέση με τους άλλους δύο παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας. Υποστηρίζω ότι τα επόμενα 5 με 7 χρόνια, οι περισσότερες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν στον τρίτο τομέα και γι' αυτό το λόγο οι πολιτικές απασχόλησης οφείλουν να προσανατολιστούν στη υποστήριξη μίας βιώσιμης ανάπτυξης των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας

-«Εθελοντισμός και Απασχόληση στον Τρίτο Τομέα. Οι Διεθνείς Διαστάσεις και η Ελληνική Εμπειρία. Πραγματικότητες, Διλήμματα και Προοπτικές», εισήγηση κατόπιν πρόσκληση στην ημερίδα: «Κοινωνική Οικονομία στην Ελλάδα και Προοπτικές Απασχόλησης», Κ.Υ.Β.Ε. Περιστερίου, Α.Σ. «Κοινωνικό Επιχειρείν», 29 Νοεμβρίου 2006

Στην εισήγησή μου υποστηρίζω ότι εθελοντική εργασία και απασχόληση δεν αποτελούν έννοιες αντιστρόφως ανάλογες. Στην πραγματικότητα και βάσει των εμπειρικών δεδομένων σε παγκόσμιο επίπεδο, η ανάπτυξη του εθελοντισμού συμβάλλει σημαντικά και στην ανάπτυξη της απασχόλησης στον τρίτο τομέα. Αν και ανάλογες ενδείξεις παρατηρούνται και στη χώρα μας, οι πολιτικές που θα σχεδιαστούν θα πρέπει να προσαρμοστούν στις συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας για να προκύψουν θετικά αποτελέσματα.

-«Τρίτος Τομέας και Κοινωνική Πολιτική: Ο Μετασχηματισμός του Κοινωνικού Κράτους και ο Ρόλος των Μ.Κ.Ο.» ομιλία στον κύκλο σεμιναρίων του Ιδρύματος «Ανδρέας Λεντάκης», 21 Νοεμβρίου 2006

Ο Τρίτος Τομέας θεωρείται από πολλούς ως «δεκανίκι» ή υποπροϊόν της αποδόμησης του κοινωνικού κράτους. Η κριτική που έχει ασκηθεί είναι γνωστή, όπως «ότι

μεταβιβάζεται η κοινωνική ευθύνη του κράτους στους ίδιους τους πολίτες», ότι «προωθείται ο εθελοντισμός ως γοητευτική δικαιολογία για τον περιορισμό των κοινωνικών δαπανών», όπως και άλλα επιχειρήματα μέσα στο πλαίσιο της ιδεολογικής αντιπαράθεσης μεταξύ παραδοσιακών σοσιαλδημοκρατικών και σοσιαλιστικών αντιλήψεων από τη μία πλευρά, και φιλελεύθερων και νέο-φιλελεύθερων θέσεων. Ωστόσο, τα επιχειρήματα και από τις δύο πλευρές στηρίζονται κυρίως σε φαντασιακές υποθέσεις για το ρόλο των Μ.Κ.Ο. στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής παρά σε αποστασιοποιημένη θεώρηση βασισμένη επιστημονικά δεδομένα. Σκοπός της ομιλίας είναι να αναδείξει το «ενδιάμεσο μονοπάτι», το οποίο ακολουθούν περισσότερο ή λιγότερο συνειδητά οι κρατικές πολιτικές στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής, όπως και τους νέους ορίζοντες που διανοίγονται για έναν διαφορετικό προσανατολισμό στην πορεία του κοινωνικού κράτους.

-«Εκστρατείες Ευαισθητοποίησης: Ο Ρόλος των Μ.Κ.Ο., των Τοπικών Δικτύων και των Ενεργών Πολιτών», εισήγηση στη διημερίδα με τίτλο: «Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση για τη Σωματική Τιμωρία των Παιδιών», Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Αθήνα, 14-16 Νοεμβρίου 2006

Στην εισήγηση αναδεικνύω το ρόλο και τις δυνατότητες των Μ.Κ.Ο. στη διάσταση της ευαισθητοποίησης τοπικών και ευρύτερων κοινωνιών πάνω σε κοινωνικά ζητήματα. Το ειδικό συγκριτικό τους πλεονέκτημα είναι ότι παρεμβαίνουν στο εσωτερικό των κοινωνικών συστημάτων που δραστηριοποιούνται και όχι εξωτερικά όπως οι κυβερνητικοί οργανισμοί. Αυτό συνιστά επικοινωνιακό πλεονέκτημα καθώς ενεργούν «μέσα απ' την κοινωνία - για την κοινωνία». Ιδιαίτερη έμφαση δίδω στη δικτυακή συνεργασία με φορείς της τοπικής κοινωνίας, μέσα από οριζόντιες μορφές οργάνωσης, με σκοπό την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε φορέα, όπως και τη χρήση των εργαλείων του επιστημονικού κοινωνικού σχεδιασμού για την αποτελεσματική κοινωνική παρέμβαση.

-«Η Συμβολή των Εθελοντικών Οργανώσεων στην Ολοκλήρωση των Τοπικών Δικτύων Κοινωνικής Φροντίδας», εισήγηση στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας με τίτλο: «Τεκμηριωμένη Φροντίδα Υγείας και Υγειονομική Μεταρρύθμιση», Αθήνα, Hilton. 13-16 Νοεμβρίου 2006.

Η λογική του προνοιακού πλουραλισμού βασίζεται στη αποτελεσματική σύνθεση όλων των φορέων και προσώπων που έχουν τη δυνατότητα να συμβάλλουν ισότιμα στην εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας. Στην εισήγηση αναλύω τον ρόλο των εθελοντικών οργανώσεων, τα συγκριτικά τους

πλεονεκτήματα, και τη μορφή που οφείλει να λαμβάνει η συνεργασία με κρατικούς και επιχειρηματικούς φορείς ώστε να προκύπτουν θετικά αποτελέσματα από τη λειτουργία των δικτύων.

-«Η Συμβολή των Μ.Κ.Ο. στην Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη» ομιλία στο πλαίσιο του κύκλου σεμιναρίων του Ιδρύματος «Ανδρέας Λεντάκης», 7 Νοεμβρίου 2006

Ο Τρίτος Τομέας αποτελεί μία πολυδιάστατη πραγματικότητα που δημιουργεί σταδιακά αλυσιδωτές αντιδράσεις σ' ολόκληρο το φάσμα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής μίας σύγχρονης κοινωνίας. Η επικέντρωση και η μονοδιάστατη αναφορά σε επιμέρους όψεις, λειτουργεί συχνά παραπλανητικά ή και υπονομευτικά για μία ολιστική αντίληψη του ρόλου των Μ.Κ.Ο. στον μετασχηματισμό της κοινωνίας. Η ομιλία στοχεύει να αναδείξει τις λιγότερες γνωστές διαστάσεις της δημόσιας συζήτησης στη χώρα μας, με ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική διάσταση της συμβολής των Μ.Κ.Ο, και ιδιαίτερα στο Α.Ε.Π. και στην απασχόληση, όπως και στην κοινωνική ανάπτυξη, με επικέντρωση στη συσσώρευση κοινωνικού κεφαλαίου και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού

-«Η Ανάπτυξη του Τρίτου Τομέα στην Ελλάδα. Προβλήματα, Διλήμματα και Προοπτικές», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην Ημερίδα: «Κοινωνία των Πολιτών, ΜΚΟ, Σύνταγμα», ΙΣΤΑΜΕ και Τομέας Εθελοντισμού και Αλληλεγγύης του ΠΑΣΟΚ, Αθήνα, Imperial, 5 Οκτωβρίου 2006

Στην εισήγηση παρουσιάζω τους λόγους που ο τρίτος τομέας υστερεί σημαντικά στη χώρα μας σε σχέση με άλλες κοινωνίες. Το αντιαναπτυξιακό θεσμικό και φορολογικό περιβάλλον, τα χαμηλά επίπεδα κοινωνικής εμπιστοσύνης, ο κρατισμός, και η παράδοση της οικογένειας είναι ορισμένοι από τους λόγους. Υποστηρίζω ότι το «δέντρο της κοινωνίας των πολιτών μεγαλώνει στραβά» στη χώρα μας και γι αυτό μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει η πολιτεία. Προτείνω μία σειρά από πολιτικές που θα έχουν θετικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη των Μ.Κ.Ο., αλλά και ευεργετικές συνέπειες για ολόκληρη την κοινωνία.

-«Η Ανάπτυξη Πολιτικών Δικτύωσης και Συνέργιας στο Πεδίο της Κοινωνικής Φροντίδας», εισήγηση στην Ημερίδα: «Επέκταση και Βελτίωση των Μονάδων και Υπηρεσιών Εξυπηρέτησης Παιδιών, Ηλικιωμένων, Αναπήρων και άλλων

Εξαρτωμένων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Κύπρου, Λευκωσία, Χίλτον Πάρκ, 12 Ιουλίου 2006

Στην εισήγηση παρουσιάζω τα οφέλη από τη δικτύωση των εθελοντικών οργανώσεων της Κύπρου στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας. Η οριζόντια σχέση συνεργασίας και ο κοινωνικός σχεδιασμός αποτελούν τις παραμέτρους – κλειδιά για την επιτυχία των κοινωνικών προγραμμάτων.

-«Μη κυβερνητικές- Μη Κερδοσκοπικές Οργανώσεις: Οργανωσιακή Συμπεριφορά, Κοινωνικός Σχεδιασμός και Κοινωνική Παρέμβαση», εισήγηση στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη Διαχείριση Έργων σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Α.Τ.Ε.Ι. Λάρισας και Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Λάρισα 30 Ιουνίου έως 1 Ιουλίου 2006

Στην εισήγηση αναλύω μία σειρά από ζητήματα ή και διλήμματα που αφορούν στη φιλοσοφία οργάνωσης και συγκρότησης των μη κερδοσκοπικών-μη κυβερνητικών οργανώσεων, τις μορφές που «συμπεριφέρονται» στο περιβάλλον και τις βασικές αρχές από τις οποίες οφείλουν να διαπνέονται οι δράσεις τους αναφορικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων. Κύριος άξονας της εισήγησης είναι ότι αυτές οι τρεις διαστάσεις (οργανωσιακή συμπεριφορά, κοινωνικός σχεδιασμός και κοινωνική παρέμβαση) θα πρέπει να αποτελούν μία αρμονική συνέχεια και να είναι συμβατές πάντοτε με το οικολογικό και θεσμικό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται.

-«Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Κοινωνία των Πολιτών», εισήγηση- Πρόλογος στην Ημερίδα: «Η Σημασία του Κοινωνικού Απολογισμού για τις Επιχειρήσεις και την Κοινωνία», Διοργάνωση Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής (EBEN) και του Centre for Sustainability and Excellence (CSE), Marketing EXPO Athens, 25 Μαΐου 2006

Στην εισήγηση πραγματοποιώ μία κριτική προσέγγιση της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων, όπως αυτή εμφανίζεται κυρίως στην Ελλάδα. Υποστηρίζω ότι η κοινωνική ευθύνη δεν θα πρέπει να στοχεύει απλά στην βελτίωση της εικόνας μίας επιχείρησης, στη μείωση του κόστους συναλλαγής με τα ενδιαφερόμενα μέρη και στην αύξηση της εμπιστοσύνης απέναντι στην κοινωνία. Οι προσανατολισμοί της Ε.Κ.Ε. οφείλουν να είναι ευρύτεροι και συναρτώνται άμεσα με τους σύγχρονους κοινωνικούς μετασχηματισμούς που διαμορφώνονται την εποχή της αποκαλούμενης «ύστερης νεοτερικότητας». Τα κύρια χαρακτηριστικά της νέας εποχής που διαμορφώνεται και ενδιαφέρουν μία επιχείρηση, είναι το πώς θα αφομοιωθούν αρμονικά μέσα σε μία κοινωνία τόσο η επιχείρηση ως οργανισμός,

όσο και τα αγαθά που παρέχει στην κοινωνία. Ενώ ένα δεύτερο χαρακτηριστικό, είναι η πτώση των «ορίων-τειχών» ανάμεσα στους τομείς της κοινωνίας, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη του Τρίτου Τομέα, και στα νέα πεδία «επιχειρηματικότητας» που διανοίγονται και συνδυάζουν τόσο κοινωνικά όσο και οικονομικά οφέλη για μία επιχείρηση.

-«Η Ανάπτυξη του Εθελοντισμού σε Τοπικό Επίπεδο. Ο Ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», συζητητής, σχολιαστής και με παρεμβάσεις στο Συνέδριο: «Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η Αναπτυξιακή Προοπτική», Κορυδαλλός, 18,19,20 Μαΐου 2006

Ο ρόλος μου στο συνέδριο ήταν η σύνοψη των πορισμάτων των προσυνεδριακών ομάδων και η ανακοίνωσή στο συνέδριο, συνθέτοντας τις επιμέρους προσεγγίσεις τους και πραγματοποιώντας αναγωγές στις σύγχρονες τάσεις στο χώρο του εθελοντισμού καθώς και στις στρατηγικές παρέμβασης των εθελοντικών οργανώσεων σε τοπικό επίπεδο μέσα από τον κοινωνικό σχεδιασμό.

-«Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και η Συμβολή τους στην Κοινωνική Αλληλεγγύη», εισήγηση στο Αναπτυξιακό Συνέδριο: «Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη 2007- 2014», Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ειδική Υπηρεσία Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Θεσσαλονίκη, 30 Ιανουαρίου 2006

Στην εισήγηση τονίζω την αναγκαιότητα υποστήριξης και ανάπτυξης του τρίτου τομέα στην Ελλάδα, παραθέτοντας εμπειρικά δεδομένα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις στην κοινωνική φροντίδα, καθώς συνθέτουν το μεγαλύτερο τμήμα του τρίτου τομέα στην Ελλάδα. Η ενίσχυσή τους οφείλει να αποτελέσει έναν βασικό πυλώνα για το τέταρτο Κ.Π.Σ., καθώς η χώρα μας υστερεί σημαντικά σε σχέση με τις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. και αποδεικνύω ότι αποτελεί μία στρατηγική επιλογή τόσο για την επέκταση και τη βελτίωση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, όσο και για τη θετική συμβολή τους στην αύξηση της απασχόλησης, στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, στη συσσώρευση κοινωνικού κεφαλαίου και στην κοινωνική συνοχή.

-«Δημόσια Διοίκηση-Νόμοι: Να Αλλάξουμε τους Θεσμούς της Υπανάπτυξης»: «Ανοικτό Forum για την Ανταγωνιστικότητα και την Ανάπτυξη», Διοργάνωση Σ.Ε.Β.. ξενοδ. Hilton, 5 και 6 Δεκεμβρίου 2005

Η εισήγησή μου επικεντρώθηκε στην πρόταση για έναν νέο στρατηγικό προσανατολισμό του κράτους που εντοπίζεται στη διάσταση της «ανοιχτής διακυβέρνησης». Σημείωσα τα οφέλη για τον κρατικό τομέα, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού πολιτικών όσο και αποδοτικότερης εφαρμογής τους, αλλά και τόνισα τον καταλυτικό ρόλο της ανάπτυξης του Τρίτου Τομέα τόσο σε επίπεδο συναπόφασης και ελέγχου (monitoring) των κρατικών πολιτικών όσο και ευρύτερα στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας μας.

-«Το Μεταβαλλόμενο Τοπίο στην Κοινωνική Φροντίδα. Σύγχρονες Τάσεις και Προοπτικές. Ο Ρόλος του Τρίτου Τομέα» εισήγηση στην Ημερίδα: «Αλληλένδετη Σχέση Κράτους και Μ.Κ.Ο. στην Μέριμνα των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων και η Προσφορά στην Κοινωνική Αλληλεγγύη”, Ομοσπονδία Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων Ελλάδας, Αθήνα, Ξενοδ. Hilton, 3 Δεκεμβρίου 2005

Οι συνέπειες της κρίσης του Κράτους Πρόνοιας γέννησαν όρους όπως προνοιακός πλουραλισμός, μικτή οικονομία της πρόνοιας, κράτος- ενδυναμωτής, κράτος συμβολαίων, franchising state, third party government, σκιώδες κράτος, ενεργός πολίτης, μη κερδοσκοπικός φεντεραλισμός, έμμεση δημόσια διοίκηση και άλλους συναφείς όρους που έχουν κοινό παρονομαστή τη μείωση της συμβολής του κράτους, αλλά και την αυξανόμενη συμβολή των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας.

Στην εισήγηση αναλύω σε ποιο βαθμό οι νέοι προσανατολισμοί στην κοινωνική φροντίδα αποτελούν υποπροϊόν της αποδόμησης του κοινωνικού κράτους και αν ο Τρίτος Τομέας δύναται να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα σε ανομοιογενείς κοινωνικές ανάγκες σε σχέση με το κράτος και υπό ποιες προϋποθέσεις Στόχος είναι η ανεύρεση «του ιδανικού μίγματος» στη σύνθεση «κράτους, τρίτου τομέα, αλλά και του τομέα της αγοράς» στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας, στις συνθήκες που διαμορφώνονται την εποχή της ύστερης νεοτερικότητας;

-«Κοινωνικές Διακρίσεις και Κοινωνικός Αποκλεισμός. Κατανοώντας τη Διαδικασία. Η Λογική της Παρέμβασης», εισήγηση στο Συνέδριο: «Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση ως Εργαλείο Προώθησης της Κοινωνικής Συνοχής», Αθήνα, ξενοδ. Τιτάνια, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, 11-12 Νοεμβρίου 2005

Στην εισήγηση επιχειρώ μία αναλυτική προσέγγιση στο ζήτημα της κοινωνικής ένταξης και του κοινωνικού αποκλεισμού, σε συνάρτηση με τις

κοινωνικές διακρίσεις. Για να γίνει κατανοητή αυτή η διαδικασία χρησιμοποιώ το θεωρητικό μοντέλο του «μέσου ανθρώπου» ενσωματώνοντας σε ένα πιο σαφές και διακριτό σχήμα την κοινωνιολογική θεωρία για τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες. Υποστηρίζω ότι η λογική της κοινωνικής παρέμβασης οφείλει να είναι ευθυγραμμισμένη με τη «ρεαλιστική συναίσθηση του εφικτού» και προτείνω τη λογική της στρατηγικής πλουραλιστικού χαρακτήρα για την καταπολέμηση των φαινομένων αποκλεισμού και κοινωνικής αποστέρησης.

-“NGOs and Local Development in Greece”, Sakellaropoulos, Th., Zannis, P., International Conference on “Role of the Third Sector in Local Development”, The Istanbul Policy Center (IPC), Subanci University and Turkish Third Sector Foundation (TUSEV), October, 13, 2005, Istanbul

Η εισήγηση αναφέρεται στις δυνατότητες συμβολής των NGOs στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας. Υποστηρίζουμε ότι στην Ελλάδα ο τρίτος τομέας δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Αυτό οφείλεται σε μία σειρά από πολιτισμικούς και κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, όπως το κρατικοκετρικό μοντέλο ανάπτυξης, η δομή της οικογένειας, οι πολιτικές συνθήκες κατά την μεταπολεμική περίοδο, τα χαμηλά επίπεδα κοινωνικής εμπιστοσύνης στην ελληνική κοινωνία και το ανεπαρκές θεσμικό πλαίσιο. Λόγω της έλλειψη εμπειρικών δεδομένων για το μέγεθος της συμβολής των NGOs σε τοπικό επίπεδο, η προσέγγιση που ακολουθήσαμε ήταν μέσα από παραπλήσιες έρευνες των τελευταίων χρόνων, εξετάζοντας όψεις και παραμέτρους για τις οποίες διαθέτουμε εμπειρικά στοιχεία, όπως το μέγεθος της απασχόλησης στον τρίτο τομέα, τα πιλοτικά προγράμματα στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας και στην ανάλυση περιπτώσεων σε ορισμένες καλές πρακτικές. Καταλήγουμε ότι οι NGOs δραστηριοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα σε ευρύτερο περιφερειακό, παρά σε τοπικό επίπεδο, προς όφελος συγκεκριμένων ομάδων-στόχων παρά τις κοινότητες στις οποίες εδρεύουν λειτουργούν.

-«Στρατηγικές Ανάπτυξης στον Εθελοντικό Τομέα. Εμπειρίες από τον Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Χώρο», κύριος ομιλητής στην ημερίδα: «Νέες προοπτικές για τον εθελοντισμό», Παγκύπριο Συμβούλιο Ευημερίας, Λευκωσία, 20 Απριλίου 2005

Η εισήγηση επικεντρώνεται στις ιδιαίτερες παραμέτρους για τη χάραξη ολοκληρωμένης στρατηγικής στο χώρο του εθελοντισμού και ιδιαίτερα στα προβλήματα- διλήμματα που προκύπτουν σε μία σειρά από στρατηγικές επιλογές. Τα κύρια σημεία που αναπτύχθηκαν ήταν: α) Γαλλικό μοντέλο- Αμερικανικό μοντέλο:

Κοινωνική Οικονομία ή Μη Κερδοσκοπικός τομέας; β) Ιδεότυποι και μοντέλα ανάπτυξης του τρίτου τομέα: Οι εθελοντικές οργανώσεις πιο κοντά στον ανεπίσημο τομέα; Πιο κοντά στο κράτος; Η' πιο κοντά στην αγορά; γ) Μία «υγής» στρατηγική με μέλλον: Εισροές και από τους τρεις άλλους τομείς στη βάση της ελεύθερης συνεργασίας. Οργανωσιακή ανάπτυξη/ Διάχυση τεχνογνωσίας, Δικτύωση με άλλες οργανώσεις της Ε.Ε./ στρατηγικές συνεργασίες

-«Η Διαδικασία Κατασκευής των Κοινωνικών Διακρίσεων και ο Ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών», εισήγηση κατόπιν πρόσκλησης στην ημερίδα: «Ο Ρόλος του Δικαιούκτου Συστήματος και της Κοινωνίας των Πολιτών Ενάντια στις Διακρίσεις», Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Προπύλαια Πανεπιστημίου Αθηνών, 1 Ιουλίου 2004.

Στην εισήγηση υποστηρίζω ότι οι κοινωνικές διακρίσεις αποτελούν ένα εγγενές χαρακτηριστικό των ανθρώπινων κοινωνιών. Ανιχνεύονται στη διάσταση του «εγώ» απέναντι στο «εσύ» σε μικρο-κοινωνικό επίπεδο και στις διατομικές σχέσεις, αλλά συχνά γενικεύονται σε μέσο και μακρο-επίπεδο, βάσει συγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων. Σημαντική παράμετρος για τη γένεση και διατήρηση των κοινωνικών διακρίσεων αποτελεί ο τρόπος με τον οποίο μεταβιβάζονται οι πληροφορίες σε ένα κοινωνικό σύνολο. Τέλος υποστηρίζω ότι η κοινωνία των πολιτών, ως εκφραστής των συλλογικών παραστάσεων σε μία κοινωνία, έχει έναν δυσπρόστατο ρόλο: Εναντιώνεται, αλλά ταυτόχρονα αναπαράγει τις κοινωνικές διακρίσεις.

-«Ο Τρίτος Τομέας στο Πεδίο των Κοινωνικών Υπηρεσιών. Δυνατότητες και Προοπτικές», εισήγηση στην ημερίδα «Πολυδιάστατες Δράσεις Κοινωνικής Ενσωμάτωσης», IRIS- ΠΟ.ΛΥ.Σ και Δήμος Ελληνικού, Αθήνα, 31 Μαρτίου 2004

Στην εισήγηση υποστηρίζω πως η ιδιωτική μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία στο πεδίο των κοινωνικών υπηρεσιών δεν θα πρέπει να θεωρείται λύση ανάγκης ή «δεκανίκι» ή υποπροϊόν της αποδόμησης του κοινωνικού κράτους. Αποτελεί τη μετεξέλιξη του συστήματος κοινωνικής φροντίδας που επιτυγχάνει να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα σε σύνθετα κοινωνικά περιβάλλοντα και ανομοιογενείς κοινωνικές ανάγκες. Τα επιστημονικά δεδομένα από συγκριτικές διατομικές έρευνες σε χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής συνηγορούν υπέρ αυτής διαπίστωσης. Η συγκριτική αποτελεσματικότητα των μη κερδοσκοπικών κοινωνικών υπηρεσιών σε σχέση με τις κρατικές εστιάζεται στις εξής διαστάσεις: Κόστος-αποτελεσματικότητα, εμπιστοσύνη, προσβασιμότητα- προσαρμοστικότητα, ευελιξία –επικέντρωση, υπέρβαση των ορίων της παραδοσιακής φροντίδας- ενσωμάτωση.

Βάσει της επιχειρηματολογίας που αναπτύσσω, προτείνω και ένα μοντέλο συνεργασίας κράτους- τρίτου τομέα στην κοινωνική φροντίδα.

- **«Η Κοινωνία των Πολιτών και η Αθέατη Πλευρά της»**, εισήγηση στο Τριήμερο Διεθνές Συνέδριο: «Κοινωνικές Εξελίξεις στη Σύγχρονη Ελλάδα και Ευρώπη», Ε.Κ.Κ.Ε και Σ.Ε.Κ, Πάντειο Πανεπιστήμιο, 24-26 Μαΐου 2001

Η εισήγηση αναφέρεται στην έννοια της «Κοινωνίας των Πολιτών», στην ιστορική πορεία ανάπτυξής της, καθώς και στις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις. Η κριτική που ασκώ αφορά στις σύγχρονες χρήσεις της έννοιας, καθώς και για την ανεπάρκειά της ως επιστημονικό εργαλείο τόσο στο πεδίο της κοινωνιολογίας όσο και της πολιτικής επιστήμης.

-**«Εθελοντισμός»**, εισήγηση στην Ημερίδα: «Από τη Γενιά του Πολυτεχνείου στη Γενιά του Internet», Πάντειο Πανεπιστήμιο και Φοιτητική Επικοινωνία», 12 Νοεμβρίου 1996.

Η εισήγηση αφορά στην έννοια και στο περιεχόμενο του όρου «εθελοντισμός», αλλά και στα οφέλη και στις αρνητικές εκροές που προκύπτουν από την παροχή εθελοντικής εργασίας σε ατομικό, τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο. Καταλήγω στο ότι η εθελοντική εργασία δεν αποτελεί πανάκεια για την επίλυση των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων, αλλά δεν θα πρέπει και να απαξιώνεται ο ρόλος της που υπό τις κατάλληλες προϋποθέσεις δύναται να συνδιαμορφώσει μία δυναμική για ένα πιο ανθρωπιστικό μετασχηματισμό των κοινωνιών.

-**«Νέοι και Εθελοντισμός»**, εισήγηση στην ημερίδα: «Εθελοντισμός-Οι Δυνατότητες Δημιουργίας και Συνεργασίας των Νέων», «ΜΚΟ Αθηνά» και Πάντειο Πανεπιστήμιο, 16 Απριλίου 1996

Η εισήγηση αναφέρεται στους τρόπους δημιουργίας και ανάπτυξης των εθελοντικών οργανώσεων, τα οργανωτικά και διοικητικά προβλήματα που εντοπίζονται σε οργανωσιακό επίπεδο στην Ελλάδα, καθώς και στα πεδία δράσης όπου υπάρχει πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη της εθελοντικής δραστηριότητας από νέους ανθρώπους. Προτείνεται ένα μοντέλο λειτουργίας των εθελοντικών οργανώσεων που μπορεί να ανταποκριθεί με επιτυχία στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής κοινωνίας.

ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1998- σήμερα: Άρθρα σε διάφορα έντυπα και στον ημερήσιο τύπο που αναφέρονται στα γνωστικά αντικείμενα στην κοινωνιολογία και στην κοινωνική πολιτική: Εθελοντισμός, και Τρίτος Τομέας, Κοινωνικό Κράτος, Κοινωνική Οικονομία, Κοινωνικός Αποκλεισμός, Κοινωνική Πολιτική, Κοινωνικός Σχεδιασμός. Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις της Βουλής των Ελλήνων και σε ραδιοφωνικές εκπομπές με συναφή επιστημονικά θέματα.